

TibǾnyaan ti JǾNN ηmee ti na

Unii u bi yin u ke LimǾboln na aabǾr

¹ UwumbǾr aah kaa nan kee naan dulnyaa na, ubaa nan bi, bi yin u ke LimǾboln. U nan bi UwumbǾr chee, ki bi ke UwumbǾr aah bi pu na.

² U nan bi UwumbǾr chee ki nyan ni mpiin la.

³ UwumbǾr nan cha u naan tiwan mǾmǾk. Tiwan nibaa aa gur waa naan ni.

⁴ Uma le ye umǾfadaan. LimǾfal ngbaan tii binib nwiihn mu woln binimbil na.

⁵ Nwiihn ngbaan wolni mbǾmbǾɔn ni. MbǾmbǾɔn aa junn nwiihn ngbaan.

⁶ UwumbǾr nan tun ni uja ubaa, bi nan yin u ke JǾnn.

⁷ U dan ke u nan tuk binib nwiihn ngbaan aabǾr, aan binib mǾmǾk ηun waah len pu na, aan ki gaa nwiihn ngbaan.

⁸ JǾnn aa nan ye nwiihn ngbaan. U dan ke u nan tuk binib nwiihn ngbaan aabǾr la.

⁹ Nwiihn ngbaan le ye nwiihn bamǾnn, le ki dan dulnyaa wee ni ki nan woln binib mǾmǾk aanimbil.

¹⁰ Baah yin u ke LimǾboln na nan naan dulnyaa, ki dan nan bi dulnyaa ni, le dulnyaa aanib aa bee u.

¹¹ U dan udo aatiη ni, le udo aatiη ni yaab yii u.

¹² Binib bimək gaa u na, u tii bi nsan ke bi kpaln Uwumbər aabim. Bima le ye binib bi gaa u ki kii na.

¹³ Baah kpaln Uwumbər aabim na, naa ye ke binibəm le ma bi Uwumbər aamaal ni, kaa ye binibəm aageehn pu. Uwumbər le ma bi waamaal ponn ni.

¹⁴ Baah yin u ke Liməboln na nan kpaln unibən, ki nan bi tikaasisik ni. U gee binib chob, ki len ibamən baanja la. Le ti kan waah kpa mpəon pu na. Waah ye Uwumbər Aajapənbaal na, u kpa mpəon ke Ute Uwumbər aah kpa pu na.

¹⁵ JǾnn nan tuk binib waabər, ki len ke, “M nan tuk nimi ke unii u ga paan ni mpuwəb na jer mi; baah kaa nan kee ma mi na, u nan bi. Uma le na.”

¹⁶ Uwumbər aah bi pu na, u mu bi kina le chob. Le ti məmək gaa waabimbin. U ŋa Uwumbər aanyoor ŋa ti pu, ki beenin ŋani timi tinyoor n-yoonn məmək.

¹⁷ Uwumbər nan tuk Moses waakaal ke u di tuk timi. Yesu Kristo dan nan tuk timi Uwumbər aah gee timi pu na, ki tuk timi tibər ti ye mbamən na.

¹⁸ Ubaa aa kee kan Uwumbər. Ujapənbaal Yesu Kristo, u bi ke Ute Uwumbər aah bi pu na, ki bi u chee na, uma le tuk timi Uwumbər aah bi pu na.

JǾnn u nan muini binib nnyun ni na aah len pu na (Matiu 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹ Juu yaab bi nan bi Jerusalem aatiŋ ni na nan tun ni Uwumbər aatotoorb ni Liifai yaab JǾnn chee ke bi ti baa u, “Aa ye ŋma?”

²⁰ Le JǾnn tuk bi mbamən, kaa gur tibaa. U nan tuk bi mbamən, ki len ke, “Maa ye Kristo u ga gaa binib lii na.”

21 Le bi ki baa u ke, “Aa ye ηma? Aa ye Elaija aa?”

Le u bui bi, “Maa ye.”

Bi nan ki baa u ke, “Aa ye Uwumbər aabənabr u bi bui ke u ga dan aa?”

Le u bui bi, “Aayii.”

22 Nima pu na, bi nan ki baa u ke, “Aa ye ηma? Tuk timi, aan ti ti tuk binib bi tun ni timi na. Aa ga len saabər ngbaan kinye?”

23 U nan bui ke,

“M ye nneel mu tar nteersakpiin ni na ke:

‘Toor Uwumbər aasan man.’ ”*

Uwumbər aabənabr Aisaya nan len kina la.

24 Binib bi nan baa Jənn mbaan ngbaan na nyan ni Farisii yaab chee la.

25 Le bi ki baa u ke, “Saah kaa ye Kristo u ga gaa timi lii na, kaa ye Elaija, kaa ye Uwumbər aabənabr ngbaan mu na, ba pu aa muini binib nnyun ni?”

26 Le u bui bi, “Mma muini binib nnyun ni la. Ubaa mu bi nikaasisik ni. Nimi le aa nyi u.

27 U ye unii u paan ni mpuwəb na. Maa ηeer ke m chuu gbiln waanaatak aanmin tii u.”

28 Bi nan len təb chee tibər ngbaan Betani aatiη, ki bi Jəddann aaməɔdapuul, Jənn aah muini binib nnyun ni nin chee na ni.

Unii u ye Uwumbər Aapihbo na

29 Ki woln kitaak le Jənn kan Yesu choo u chee, le u bui ke, “Lik, Uwumbər Aapihbo u nyani dulnyaa ni aanib aatunwanbir na.

* 1:23 : Lik Aisaya 40.3.

³⁰ M nan len ke uja ubaa paan ni mpuwǽb ki mu tee jer mi; baah kaa nan kee ma mi na, u nan bi. Uma le na.

³¹ Min mbaa aa nan nyi u; m muini binib nnyun ni ke nimi Israel yaab bee u la.”

³² Le JǾnn jin seeraa ki tuk binib, “M kan Uwumbǽr Aafuur Nyaan nyan ni paacham ki naahn linanjel, ki nan tǽŋ u pu.

³³ Min mbaa aa nan nyi u; Uwumbǽr u tun ni mi ke m nan muin binib nnyun ni na, uma le bui mi ke m ga kan Waafuur Nyaan sunn ni ki nan tǽŋ uja ubaa pu, ke uma le ye unii u ga gbiin binib Uwumbǽr Aafuur Nyaan na.

³⁴ Le m kan kina, ki ji seeraa ki tuk binib ke uma le ye Uwumbǽr Aajapǽnn.”

Binib bi puen ŋa Yesu aadidiliib na

³⁵ Ki woln kitaak le JǾnn ni waadidiliib bilee nan ki bi nima,

³⁶ ki kan Yesu bi chuun nima. JǾnn nan lik u, le ki len ke, “Lik, Uwumbǽr Aapihbo.”

³⁷ JǾnn aadidiliib bilee ngbaan ŋun waah len pu na, le ki di paan Yesu pu.

³⁸ Le Yesu fenn, ki kan bi paan ni u pu. Le u baa bi, “Ni ban ba?”

Le bi baa u, “Umǽmǽkr, aa koo la chee?”

³⁹ Le u bui bi, “Dan ki nan ti lik man.” Le bi dii u ki ti kan waah koo nin chee na. Ni nan ye tikur tinaa aayoonn la, le bi nan doon udo liyaadaal ngbaan.

⁴⁰ Bijab bilee bi nan ŋun JǾnn aah len pu aan ki dii Yesu na, bi yin bi ponn ni ubaa ke Andru, u nan ye Simonn Piita aanaal na.

41 Libuul ngbaan ni le u buen ti kan ukpel Simonn, ki tuk u, “Ti kan Masiya u ga gaa timi lii na.” Masiya ni Kristo ye liyimbibaan la.

42 Le u di u dan Yesu chee.

Le Yesu lik Piita, ki bui u, “Bi yin si le ke Simonn, JǾnn aajapǾn. Bi ga li gur yin si ke Siifas la.” Siifas aatataa le ye ke “litakpal.” Siifas ni Piita ye liyimbibaan la.

Yesu aah yin Filip ni Natanael pu na

43 Ki woln kitaak le Yesu ban u buen Galilee aatin ni, ki kan Filip, le ki bui u, “Li dii mi.”

44 Filip do le ye Betseda aatin ni. U ni Andru ni Piita nyan ni kitinbaan ni la.

45 Filip mu nan ti kan Natanael le ki tuk u, “Ti kan unii u Moses ni UwumbǾr aabǾnabtiib mu nan ŋmee waabǾr UwumbǾr aakaal aagban ni na. Uma le ye Josef aajapǾn Yesu, u ye Nasaref aatin aanii na.”

46 Le Natanael baa u, “Tiwanyaan nibaa ga ŋmaa nyan ni Nasaref aatin ni ii?”

Le Filip bui u, “Dan nan lik.”

47 Yesu nan waa Natanael choo u chee, le ki bui ke, “Lik, Israel aabobamǾnn. NnyamǾn aa bi u ni.”

48 Le Natanael baa u, “Aa ŋa kinye ki ti nyi mi?”

Le Yesu bui u, “Saah ba bi likakaln taab na, m puen kan si, Filip aa kee yin si.”

49 Le Natanael bui u, “UmǾmǾkr, aa sil ye UwumbǾr AajapǾn. Aa ye Israel yaab AabǾrkpaan la.”

50 Le Yesu baa u, “Maah bui ke m kan si likakaln taab na, nima le cha aa gaa mi ki kii ii? Aa ga kan lijnjiir aawan ki jer nimina.

⁵¹ M tuk nimi mbamɔn la, ni ga kan kitaapaak chuu piir, ki ga kan Uwumbɔr aatuuntiib cha paacham ki ki sunni, min Unibɔn Aabo pu.”

2

Yesu aah tun lijinjiiir aatuln Kana aatiŋ ni pu na

¹ Iwiin itaa daal le bi nan ji ubɔndinn aajim Kana aatiŋ ki bi Galilee ni na. Yesu aana mu nan bi nima.

² Bi nan yin Yesu ni waadidiliib ke bi mu dan nan ji.

³ Ni nan bi cha, le ŋisubil aadaan na ti doo. Le Yesu aana bui u, “Baa ki kpa ndaan.”

⁴ Le Yesu bui u, “Nna, ni ye maabɔr aa? Maayoonn aa kee fuu.”

⁵ Le una bui bitutum na, “U yaa tuk nimi pu na kan, ni ŋa kina.”

⁶ Ikin sakpiin iloob nan si nima. Galonj pi- itaa, bee moninko ga ŋmaa koo mubaa ponn ni. Juu yaab joo ikin ngbaan aanyun le finni bibaa, baakaal aah dii pu na.

⁷ Le Yesu tuk bitutum ngbaan, “Ban nnyun gbiin ikin ngbaan man.” Le bi ban nnyun gbiin i mɔmɔk paapaa.

⁸ Le u tuk bi ke bi kab ti tii njim aaninkpel. Le bi kab ti tii u.

⁹ Baah kab nnyun ngbaan ti tii u na, le mu kpaln ndaan. Le u wub lik, kaa nyi mu aah nyan nin chee na. Bitutum bi kab tii u na le nyi. Le u yin uja u din upii na,

¹⁰ ki nan bui u, “Binib mɔmɔk yaa ban bi tii ndaan kan, bi puen tii mu mɔ na la. Binib yaa nnyun ti bab kan, le bi nin tii bi ndaan mu kaa mɔ na. Si

ma kan, saah tii bi mu puwəb na le mə ki jer saah puen tii bi mu na.”

¹¹ Nima le ye njan aajinjiir aatuln li Yesu tun na. U nan tun lituln ngbaan Kana aatinj ki bi Galilee ni na ni la. Le binib kan waah kpa Uwumbər aapəən pu na. Le waadidiliib gaa u ki kii.

¹² Ubəndinn aajim ngbaan aah doo na, le u ni una ni unaatiib ni waadidiliib buen Kapenaum aatinj ni, ki ti ɲa iwiin ilee nima.

*Yesu aah toor Uwumbər Aadichal pu na
(Matiu 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)*

¹³ Ni nan gur siib ke Juu yaab ji Lakr-jer aajim.* Le Yesu buen Jerusalem aatinj ni ¹⁴ ki ti koo Uwumbər Aadichal ni, le ki kan binib ka nima ki kooh inaaja, ni ipiih, ni ɲinanjel. Binib bi kpelni ɲimombil na mu ka nima.

¹⁵ Le u di iɲmin ɲa linaalab, ki di jenn nyan inaaja, ni ipiih ngbaan məmək lipaal, le ki labr binib bi kpelni ɲimombil na aateebul tiib chinj, le ɲimombil yaa təb chee.

¹⁶ U nan tuk binib bi kooh ɲinanjel na, “Di ɲinanjel ngbaan nyan lipaal man. Ni taa ki di Nte Uwumbər Aadichal ɲa kinyanj.”

¹⁷ Le waadidiliib teer ke ni ɲmee Uwumbər Aagbanj ni ke, “Uwumbər, maah neen saadichal pu na bi ke mmii le aah wu mponn ni na.” Le bi bee ke ni ye Yesu aabər la.

¹⁸ Le Juu yaab baa u, “Aa ga ɲa ba aajinjiir aawan ki mək timi ke aa kpa nsan ke aa ɲa saah ɲani pu na?”

* **2:13** : Israel yaab nan ji Lakr-jer aajim ke bi teer buyoonn Uwumbər nan nyan bi tinaagbiir ni, Ijpt aatinj ni na. Lik Nnyam 12.1-27.

19 Le u bui bi, “Gbaa wii Uwumbər Aadichal limina, aan m di iwiin itaa ki fiin li.”

20 Le bi bui ke, “Njibin imonko ilee ni njiloob le bi nan di maa Uwumbər Aadichal ngbaan. Le aa bui ke aa ga di iwiin itaa fiin li ii?”

21 Tɔ, u mu aa nan len Uwumbər Aadichal aabər la. Uma ubaa aawon le u nan len.

22 N-yoonn mu u fikr nkun ni na, le waadidiliib teer ke u nan len kina. Le bi pak waah len pu na, ni Uwumbər Aagban aah len pu na.

Yesu nyi binib məmək aabimbin

23 Yesu aah bi Jerusalem aatinj ni, njim ngbaan aayoonn na, le kinipaak kan waah tun lijnjiir aatun pu na, le ki gaa u ki kii.

24 Uma aa tee gaa bi ki kii;

25 ba pu? u nyi binib məmək aabimbin. Waa ban ke ubaa nyaa u binib aabər. Uma ubaa nyi binib aasui ni aabər.

3

Yesu aah tuk Nikodemus pu na

1 Uja ubaa mu nan bi nima, bi nan yin u ke Nikodemus, u nan ye Farisii aanii la, ki ye Juu yaab aaninkpel ubaa.

2 Le u buen Yesu chee kinyeek ki nan bui u ke, “Uməməkr, ti nyi ke aa ye Uməməkr u nyan ni Uwumbər chee na la; ba pu? ubaa aan njmaa tun lijnjiir aatun ke saah tun pu na, see Uwumbər bi u chee.”

3 Le Yesu bui u, “M tuk si mbamən la, bi yaa kaa ma unii lelee kan, waan njmaa koo Uwumbər aanaan ni.”

⁴ Nikodemus nan baa u, “Unii yaa por kan, bi ga ŋa kinye ki ki ma u lelee? U ga ŋmaa gir koo una aaponn ni aan bi ki ma u uu?”

⁵ Le Yesu bui u, “M tuk si mbamɔn la, Uwumbɔr Aafuur Nyaan yaa kaa ma unii lelee aan bi muin u nnyun ni kan, waan ŋmaa koo Uwumbɔr aanaan ni.

⁶ Unibɔn aah ma u na ye unibɔn la. Uwumbɔr Aafuur Nyaan aah ma u na ye Uwumbɔr Aafuur Nyaan yoo la.

⁷ M tuk si la, see bi ki ma nimi lelee. Maah tuk si pu na, taa cha ni gar nimi.

⁸ Libuln daar cha laah ban nin chee na, le aa ŋun laah kpa kifuuƙ pu na, kaa nyi laah nyan ni nin chee na, ki mu aa nyi laah cha nin chee na. Ni bi kina le ki tii unii umɔk Uwumbɔr Aafuur Nyaan ma u na.”

⁹ Le Nikodemus baa u, “Ni ga ŋa kinye aan ki ŋa kina?”

¹⁰ Le Yesu baa u, “Aa ye unii u mɔk Israel yaab Uwumbɔr aakaal na, le kaa bee maah len pu na aatataa aa?

¹¹ M tuk si mbamɔn la, ti len taah nyi pu na la, ki tuk binib tinimbil aah kan pu na, le naa gaa taah len pu na.

¹² M tuk nimi dulnyaa wee ni aabɔr, le naa pak ti, ka m yaa tuk nimi paacham aabɔr kan, ni ga ŋa kinye ki pak ti?

¹³ Ubaa aa kee buen paacham see min Unibɔn Aabo u [bi paacham ki] nyan ni paacham na.

¹⁴ “Moses aah nan di uwaa fin ndɔ pu ki di chɔɔn paacham nteersakpiin ni pu na, see bi di min Unibɔn Aabo mu chɔɔn paacham kina,

15 aan unii umək gaa mi ki kii na li kpa liməfal li kaa kpa ndoon na.”

16 Uwumbər aah gee dulnyaa aanib sakpen pu na, nima le u di Ujapənbaal tii ni ke unii umək gaa u ki kii na taa kpo, u li kpa liməfal li kaa kpa ndoon na.

17 Uwumbər tun ni Ujapəon dulnyaa ni. Waa tun ni u ke u nan ji dulnyaa wee ni aanib tibər, u tun ni u ke u gaa bi lii la.

18 Unii umək gaa u ki kii na, Uwumbər aa len ke waabər bii. Unii umək kaa gaa u ki kii na, Uwumbər len ke waabər bii a. Waah kaa gaa Uwumbər Aajapənbaal ki kii na, nima le cha Uwumbər len ke waabər bii.

19 Uwumbər aah ga ji bi tibər pu na le ye ke nwiihn dan dulnyaa ni, le binib yii mu, le ki gee mbəmbəon ni; ba pu? baatuln aa njan.

20 Unii umək tun lituln li kaa njan na, u nan nwiihn la, kaan dan nwiihn ponn ni, binib taa kan waah tun pu na.

21 Unii umək tun lituln li njan na kan, u choo nwiihn ponn ni ke unii məmək nan kan waah tun pu na, ke u tun Uwumbər aah gee pu na la.

Jənn aah len Yesu aabər pu na

22 Yesu aah len tibər timina ki ti doo na, le u ni waadidiliib buen Judea aatiŋ ni, ki ti bi nima ki muini binib nnyun ni.

23 Jənn mu nan bi muini binib nnyun ni. U nan bi Enonn aatiŋ ni, Salim aatiŋ chee, nnyun aah wiir nima chee pu na. Le binib choo u chee, le u muini bi nnyun ni.

24 Baa nan kee chuu u nja kiyondiik ni n-yoonn ngbaan.

²⁵ Le JǾnn aadidiliib ni Juu aanii ubaa nan kpak tǾb kinikpakpak, baah muini binib nnyun ni pu na pu.

²⁶ Le bi dan JǾnn chee ki nan tuk u, “UmǾmǾkr, lik, unii u nan bi aa chee JǾddann aamǾddapuul na, aan aa nan tuk binib waabǾr na, u mu gur bi muini binib nnyun ni, le binib mǾmǾk gur chaa u chee.”

²⁷ Le JǾnn bui bi, “Ubaa aan ηmaa ηa nibaa see UwumbǾr le tii u.

²⁸ Nimi nibaa ηun m len ke maa ye Kristo u ga gaa binib lii na; UwumbǾr tun ni mi ke m li ye Kristo aasaloln ki toor nsan tii u.

²⁹ UsapǾǾn yaa kun uchal do kan, uchal le yeh u. Le uchal aajǾ u si u chee ki ηun waaneel na kpa mpopiin pam. Nima le cha m mu kpa mpopiin mbamǾm.*

³⁰ Ni ηan ke uma Kristo li moo kani mpǾǾn, le m ma gur.”

Unii u nyan ni paacham na aabǾr

³¹ Uma u nyan ni paacham na le jer binib mǾmǾk. Unii u nyan ni dulnyaa ni na ye dulnyaa ni aanii la, ki len dulnyaa ni aabǾr la. Yesu u nyan ni paacham na le jer binib mǾmǾk.

³² U tuk binib waah kan pu na, ni waah ηun pu na. Ubaa mu aa gaa waah len pu na.

³³ Unii umǾk gaa waah len pu na, u kii ke UwumbǾr ye mbamǾndaan la.

³⁴ Yesu u UwumbǾr tun ni u na le len uma UwumbǾr aabǾr; ba pu? UwumbǾr di Waafuur Nyaan mu kaa kpa ηηaη na gbiin u.

* **3:29** : Uja ni usapǾǾn ngbaan si Yesu ni waanib aasisii la, JǾnn le ye uǾ.

³⁵ Uwumbər gee Ujapəən Yesu ki di mpəən məmək ɲa uɲaal ni.

³⁶ Unii umək gaa Uwumbər Aajapəən ki kii na le kpa liməfal li kaa kpa ndoon na. Unii umək kaa kii Uwumbər Aajapəən aaməb na, waan kan liməfal li kaa kpa ndoon na. Uwumbər gee liɲuul u pu n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.

4

Yesu aah tuk Samaria aatiɲ aapii pu na

¹ Le Farisii yaab ɲun ke Yesu ɲa binib waadidiliib ki muin bi nnyun ni ki jer Jənn aah ɲa pu na.

² Yesu ubaa mu aa muin binib nnyun ni. Waadidiliib na le muini bi.

³ Tə, waah bee ke Farisii yaab ɲun kina na, le u nyan Judea aatiɲ ni, ki ki gir buen Galilee aatiɲ ni.

⁴ Waah cha na, le u neen ke u dii Samaria* aatiɲ ni.

⁵ Le u ti fuu Samaria aatiɲ kibaa ni, bi yin ki ke Saika. Bukpaab bu Jakob nan di tii ujaapəən Josef na aa daa nima chee.

⁶ Jakob aanyunbun mu bi nima chee. Le Yesu aah chuun na, u bak a. Nima le u kal nnyunbun ngbaan aaməgbeln pu. Nwiin nan bi kaasisik ni.

⁷ Le Samaria aapii ubaa dan u nan lu nnyun. Le Yesu bui u, “Pu mi nnyun m nyu.”

⁸ Waadidiliib na puun buen kitin ponn ni bi ti daa tijikaar.

⁹ Le upii ngbaan bui u, “Aa ye Juu aanii la, m mu ye Samaria aapii la. Ba pu aa bui mi ke m tii si

* **4:4** : Samaria yaab ni Juu yaab aakaasisik ni aa nan mə.

nyyun?” Juu yaab ni Samaria yaab aa kpaani tɔb chee, nima le cha u len kina.

¹⁰ Le Yesu bui u, “Aa yaa ba nyi Uwumbɔr aah tii binib pu na, ki yaa ba nyi unii u mee si nnyun na kan, aa ba ga bui u ke u tii si nnyun mu ye limɔfal aanyun na, le u ba ga tii si.”

¹¹ Le upii ngbaan bui u, “Maaninkpel, saa kpa goomaa, nnyunbun ngbaan nyoo, aa ga kan limɔfal aanyun ngbaan la chee?”

¹² Tiyaaja Jakob, ni ujaɔtiib, ni waawakor nan nyu nnyunbun ngbaan ni la. Uma le nan tii timi nnyunbun ngbaan. Aa jer uma la aa?”

¹³ Le Yesu bui u, “Unii umɔk nyu nnyun mue na, nnyunyuu ga ki chuu u.

¹⁴ Unii umɔk nyun maah ga tii u nnyun mu na, nnyunyuu aan ki chuu u. Maah ga tii u nnyun mu na, mu ga li ye nnyunbun mu bu u ponn ni kaan foor na, mu ga tii u limɔfal li kaa kpa ndoon na.”

¹⁵ Le upii ngbaan bui u, “Maaninkpel, tii mi nnyun ngbaan aan nnyunyuu taa ki chuu mi, aan m taa ki dan do nan lu nnyun.”

¹⁶ Le Yesu bui u, “Li cha ki ti yin ni aachal, aan ki gir ni.”

¹⁷ Le u bui u, “Maa kpa chal.”

Le Yesu bui u, “Saah len ke saa kpa chal na, ni ye mbamɔn la.

¹⁸ Aa nan kpa chatiib biɲmu la. Saah bi uja u chee dandana na aachal aa ye u. Saah len pu na, aa len mbamɔn la.”

¹⁹ Le upii ngbaan bui u, “Maaninkpel, m bee ke aa ye Uwumbɔr aabɔnabr la.

²⁰ Timi Samaria yaab aayaajatiib nan dooni Uwumbɔr lijoor limina paab la, le nimi Juu yaab

ma bui ke ni n̄an ke binib li dooni Uwumbər Jerusalem aatinj ni.”

²¹ Le Yesu bui u, “Up̄ii, pakn maah ga len pu na, n-yoonn choo, binib aan nan ki doon Tite Uwumbər lijool limina paab, ki mu aan ki doon u Jerusalem aatinj ni.

²² Nimi Samaria yaab dooni Uwumbər u naa nyi u na. Timi Juu yaab ma dooni Uwumbər u ti nyi u na la. Unii u ga gaa dulnyaa ni aanib lii na nyan ni Juu yaab aakaasisik ni la.

²³ N-yoonn choo, ki mu fuu ni a, le binib bi dooni Tite Uwumbər mbaməm na ga li dooni u bisui ni, Waafuur Nyaan aapəən pu. Uwumbər ban binib kina aaboln le bi li dooni u.

²⁴ Uwumbər ye kifuurk la. Le binib bimək dooni u na li dooni u bisui ni, Waafuur Nyaan aapəən pu.”

²⁵ Le up̄ii ngbaan bui u, “M nyi ke Masiya† u bi yin u ke Kristo na ga dan. U yaa fuu ni kan, u ga nan tuk timi tiwan məmək aah bi pu na.”

²⁶ Le Yesu bui u, “Min u bi len aa chee na, m ye uma.”

²⁷ Libuul ngbaan ni le waadidiliib fuu ni. Baah nan mui u ni up̄ii bi len təb chee tibər na,‡ le ni gar bi pam; ubaa mu aa baa up̄ii ngbaan, “Aa ban ba?” kaa baa Yesu mu, “Ba pu aa len u chee tibər?”

²⁸ Le up̄ii ngbaan di waanyunbuul siin, ki buen kitinj ni, ki ti bui binib ke,

† 4:25 : Hiibru aaliin ni, bi yin u ke Masiya, le ki yin u ke Kristo, Griik aaliin ni. Naatataa le ye ke “Unii u ga gaa binib lii na.” ‡ 4:27 : Juu yaab aabimbin aah nan bi pu na, uja ni up̄ii u kaa ye upuu na aan gbaa təb chee tibər.

29 “Dan nan lik man uja u tuk mi maah nan tun pu na məmək na. Uja ngbaan ga li ye Kristo u ga gaa timi lii na la aa?”

30 Le bi nyan kitin ni ki cha u chee.

31 Upii ngbaan aah gir buen kitin ni na, le Yesu aadidiliib nan bi gan ni u ke, “Uməmək, ji tijikaar.”

32 Le u bui bi, “M kpa tijikaar ti naa nyi tibər na m ji.”

33 Waah len kina na le waadidiliib baa tɔb, “Ubaa le taanin joo ni tijikaar nan tii u uu?”

34 Le u bui bi, “Maajikaar le ye ke m ɲa Uwumbər u tun ni mi na aah gee pu na, ki tun waatun doo.

35 Ni ɲakl liyataɲakl ke, ‘Ni gur inmal inaa le ni ɲeer lijikaacheel.’ Tɔ, m tuk nimi la, yaar lik man, tijikaar ɲeer licheel a.

36 Unii u chee na ga kan tipar, ki ga di binib koon Uwumbər aanaan ni, aan bi kan limɔfal li kaa kpa ndoon na. Nima le ga cha unii u bun na, ni unii u chee na məmək li kpa mpopiin.

37 Bi len ke ‘Ubaa bun, le uken chee,’ le ti gbii;

38 ba pu? m tun nimi, ni ti chee tijikaar ti naa tun taatun na. Biken aatun pu, le ni jin tinyoor.”

39 Le upii ngbaan tuk Samaria yaab bi bi kitin ngbaan ni na ke Yesu tuk u waah nan tun pu na məmək, nima le cha bi ponn ni pam gaa Yesu ki kii.

40 Le bi dan u chee, ki gan u ke u li bi bi chee. Le u ɲa bi chee iwiin ilee.

41 Le binib bi gaa u ki kii waaliin pu na wiir ki jer binib bi gaa u ki kii upii ngbaan aaliin pu na.

42 Le bi tuk upii ngbaan, “Ti gaa u ki kii la; naa ki ye saaliin pu le ti gaa u ki kii. Timi tibaa ɲun waah

len pu na, ki bee ke u sil ye Kristo u ga gaa dulnyaa ni aanib lii na.”

Yesu aah cha uninkpel ubaa aabo pɔɔk pu na

⁴³ Yesu aah bi bi chee iwiin ilee na, le u nyan nima ki buen Galilee aatin ni.

⁴⁴ Uma ubaa le len ke Uwumbɔr aabɔnabr ma kan, udo aatin ni aanib aan nyuŋ u.

⁴⁵ Waah ti fuu Galilee aatin ni na le bi gaa u; ba pu? bi mu nan buen Jerusalem bi ti ji njim ngbaan, ki kan waah tun lijnjiir aatun ŋimɔk na, njim ngbaan yoonn.

⁴⁶ Le u ki dan Galilee aatin kibaa ni, bi yin ki ke Kana, waah nan cha nnyun kpaln ndaan nin chee na. Le ubɔrkpaan aakpambalb ponn ni ubaa bi Kapenaum aatin ni. Le uɔapɔɔn bun.

⁴⁷ Uninkpel ngbaan nan ŋun ke Yesu nyan ni Judea aatin ni ki bi Galilee aatin ni. Le u buen Yesu chee, le ki ti gaŋ u ke u dan udo, ki nan cha uɔapɔɔn u ban u kpo na aaween sɔŋ.

⁴⁸ Le Yesu bui u, “Ni yaa kaa kan lijnjiir aatun kan, naan gaa mi ki kii.”

⁴⁹ Le uninkpel ngbaan bui u, “Ndindaan, dan mala. Aa yaa taan kan, aa ga nan mui maabo kpo a.”

⁵⁰ Le Yesu bui u, “Li dii saasan. Aajapɔɔn kan limɔfal la.”

Le uja ngbaan pak Yesu aah len pu na, ki labr kun.

⁵¹ Waah paan ni nsan pu na le waatutum tooh ni u nsan ni ki nan bui u ke waabo na kan limɔfal a.

⁵² Le u baa bi, “Bayoonn ni sɔŋ?” Le bi bui u, “Fen na, nwiin aah kpar buyoonn na, le uwon sɔŋ.”

⁵³ Le uja ngbaan mu bee ke n-yoonn mu Yesu fe bui u ke ujaƿəən kan liməfal na le na. Kina pu le cha u ni waachiln ni aanib məmək gaa Yesu ki kii.

⁵⁴ Nimina le nan ŋa lijinjiir aatuln leler le u tun waah nyan ni Judea aatiŋ ni ki bi Galilee ni na.

5

Yesu aah cha uja pəək nnyunbun chee pu na

¹ Nee aapuwəb le Juu yaab aajim mubaa nan bi. Le Yesu buen Jerusalem.

² Jerusalem ponn ni le nnyunbun mu waa na bi ipiih aabisaməb chee. Juu yaab aaliin ponn ni bi yin nnyunbun ngbaan ke Betsata. Tinaamboln tiŋmu nan si gob nnyunbun ngbaan.

³ Le bibum wiir ki dɔ tinaamboln ngbaan ponn ni. Bi nan ye bijoom, ni biwəb, ni binib bi aawon faan na, [ki dɔ kii buyoonn nnyun ga fii yeŋ na;

⁴ ba pu? nwiin nwiin le Uwumbər aatuun ubaa sunn ni ki nan koo nnyunbun ni, ki ti kur nnyun. Bundaln u yaa ti dan nan kur nnyun na kan, ubun u puen koo nnyun ni na kan, le u pəək.]

⁵ Le uja ubaa bi nima ki bun ŋibin piitaa ni ŋiniin.

⁶ Le Yesu kan u, u dɔ nima, le ki bee ke u bun ni yunn. Le u baa u, “Aa ban aa pəək aa?”

⁷ Le u bui u, “Ndindaan, nnyun yaa fii yeŋ kan, maa kpa unii u ga di mi koon nnyun ni na. M yaa ban m koo nnyun ni kan, le ubaa puen mi ki koo.”

⁸ Le Yesu bui u, “Fiin ki yoor saawandookaan ki li chuun.”

⁹ Libuul ngbaan ni le u pəək, le ki yoor waawandookaan, ki bi chuun.

Liyaadaal ngbaan nan ye Juu yaab aakpaakool daal la.

10 Nima pu le Juu yaab bui uja u pɔɔk na, “Din ye likpaakool la. Saah yoor saawandookaan na, aa bii timi aakaal.”

11 Le u bui bi, “Uja u tii mi laafee na, uma le bui mi ke m yoor maawandookaan ki li chuun.”

12 Le bi baa u, “Nma ye u bui si ke aa yoor saawandookaan ki li joo chuun na?”

13 Le uja u pɔɔk na aa nyi unii u ye na; ni ba ye kinipaak ni la, le Yesu nyan nima ki buen.

14 Nee aapuwɔb le Yesu kan u Uwumbɔr Aadichal ni le ki bui u, “Lik, aa pɔɔk a. Aa taa ki tun titunwanbir aan ki taa ki kan falaa u jer saah kan u na.”

15 Le uja ngbaan buen ti tuk Juu yaab ke Yesu le ye uja u cha u pɔɔk na.

16 Nima pu le Juu yaab nan muk Yesu, ke ba ŋa u tii ubun laafee likpaakool daal.

17 Le Yesu bui bi, “Nte Uwumbɔr beenin tun lituln le ki nan saa dandana wee, le m mu bi tun.”

18 Waah len kina na, le Juu yaab moo ban bi ku u; ba pu? naa ye waah bii likpaakool daal aakoobil na baanja, u yin Uwumbɔr ke Ute. Waah yin u ke Ute na, u di ubaa ŋaŋ Uwumbɔr la.

Yesu aah kpa tininkpir pu na

19 Le Yesu bui bi, “M tuk nimi mbamɔn la, min Uwumbɔr Aajapɔɔn aa ŋmaa ŋa nibaa mbaa pu. Maah kan Nte Uwumbɔr aah ŋani pu na, le m ŋani; waah ŋani pu na, le min Ujapɔɔn mu ŋani kina;

20 ba pu? Nte Uwumbɔr gee mi Ujapɔɔn, ki mɔk mi waah tun pu na mɔmɔk. U ga mɔk mi lituln li jer limina na ke m tun, aan ni moo gar nimi.

²¹ Nte Uwumbər aah fikr binib bi kpo na nkun ni, ki tii bi liməfal pu na, kina le min Ujarəən mu tii maah lee bi na liməfal.

²² Nte Uwumbər aa ji unii ubaa tibər, u cha min Ujarəən le ji binib məmək aabər,

²³ aan binib məmək nyuŋ min Ujarəən ke baah nyuŋ Nte Uwumbər pu na. Unii umək kaa nyuŋ min Uwumbər Aajarəən na, waa nyuŋ Uwumbər u tun ni mi na le na.

²⁴ “M tuk nimi mbamən la, unii umək ŋun maaliin ki gaa Uwumbər u tun ni mi na ki kii na, u kpa liməfal li kaa kpa ndoon na. Uwumbər aan ji u tibər. U nyan nkun ni, ki kan liməfal a.

²⁵ M tuk nimi mbamən la, n-yoonn choo, ki mu fuu ni a, le binib bi kpo na ga ŋun min Uwumbər Aajarəən aaneel pu, le bi ŋun na ga kan liməfal.

²⁶ Nte Uwumbər ye Uməfadaan la, le ki ŋa min Ujarəən mu Uməfadaan,

²⁷ ki tii mi mpəən ke m ji binib tibər; ba pu? m ye Unibən Aabo la.

²⁸ Ni taa cha nimina gar nimi man. N-yoonn choo, le binib bimək bi ŋikaakul ni na ga ŋun maaneel pu,

²⁹ ki nyan ni. Binib bi nan tun lituln li ŋan dulnyaa wee ni na ga fikr ki kan liməfal li kaa kpa ndoon na. Binib bi nan tun lituln li kaa ŋan na ga fikr ki kan ntafadaan.”

Tiwan ni mək ke Yesu sil nyan ni Uwumbər chee na

³⁰ “Maa ŋmaa ŋa nibaa mbaa pu. M ji binib tibər, Uwumbər aah tuk mi pu na la. Maah ji bi tibər pu na, ni ŋan; ba pu? maa ban maageehn, m ban Uwumbər u tun ni mi na aageehn la.

31 “M yaa tuk nimi maah ye pu na kan, ni ga len ke taa gbii.

32 Ubaa mu bi ki len maah ye pu na. Uma le ye Uwumbɔr. M nyi ke waah len pu na, ti gbii.

33 Ni nan tun binib JǾnn chee. U mu nan tuk nimi maah ye pu na, ki tuk nimi mbamɔn.

34 Naa ye ke m ban unibɔn aaseeraa la. M ban ke ni ŋmar, nima le cha m teer nimi JǾnn aah len pu na.

35 JǾnn nan bi ke karyaa u gaal mmii ki wiin na la. Ni nan gee ke ni li bi waawiihn ni, ni yunn siib, ki nan kpa mpopiin.

36 JǾnn nan tuk nimi maah ye pu na. Tiwan nibaa mu bi ki ji seeraa ki tii mi, ki jer JǾnn aaseeraa. Nte Uwumbɔr tii mi lituln ke m tun li ki doo. Lima le m tun. Lituln ngbaan le ji seeraa ki tii mi ke Nte Uwumbɔr tun ni mi dulnyaa wee ni.

37 Nte Uwumbɔr u tun ni mi na, uma ubaa le ji seeraa ki tii mi. Naa kee ŋun waaneel, ki mu aa kee kan unimbil wɔb.

38 Waaliin aa bi nisui ni; u tun ni mi ni chee, le naa pak maah len pu na; nima le mɔk ke waaliin aa bi nisui ni.

39 Ni karni Uwumbɔr Aagban ke ni bee kaah len pu na; ba pu? ni dak ke ni ga kan limɔfal li kaa kpa ndoon na ki ponn ni. Kigban ngbaan len maabɔr le na.

40 Le naa kii ke ni dan m chee, aan ki kan limɔfal.

41 “U nyuŋni mi na aa ye unibɔn.

42 M nyi nimi ke naa gee Uwumbɔr.

43 M dan ni chee Nte Uwumbɔr aayimbil pu, le naa gaa mi. Ubaa mu yaa dan ni chee uma ubaa aayimbil pu kan, ni ga gaa uma.

⁴⁴ Ni nyuŋni tɔb la, kaa ban ke Uwumbɔr, u ye Uwumbɔr baan na, li nyuŋni nimi. Ni ga ŋa kinye aan ki gaa mi ki kii?

⁴⁵ Ni taa dak ke m ga bii nimi Nte Uwumbɔr chee. Ubaa le bi ki ga bii nimi. Uma le ye Moses. Ni mak ke ni ga ŋmar waamɔbon pu.

⁴⁶ Tɔ, ni yaa ba pak waamɔbon kan, ni ba ga pak m mu aaliin; ba pu? maabɔr le u ŋmee.

⁴⁷ Ni yaa kaa pak waah ŋmee pu na kan, ni ga ŋa kinye ki pak maah len pu na?”

6

*Yesu aah kpiin binib ŋichur ŋijmu pu na
(Matiu 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17)*

¹ Yesu aah len kina ki ti doo na, le u puur Galilee Aanyusakpem. Bi yin mu ke Galilee, le ki ki yin mu ke Tiberias.

² Kinipaak nan dii u. Bi kan waah tun lijinjiir aatun ki tii bibum laafee pu na, nima le cha bi dii u.

³ Le u jon lijool paab, le u ni waadidiliib kal kitin nima.

⁴ Ni nan gur siib Juu yaab ji njim mu bi yin mu ke Lakr-jer aajim na.*

⁵ Le Yesu yaar lik, le ki kan kinipaak choo u chee. Le u baa Filip, “Ti ga daa tijikaar la chee aan binib ngbaan ji?”

⁶ Uma ubaa nyi waah ga ŋa pu na, le ki baa Filip kina ke u lik ke u ga len kinye.

* **6:4** : Israel yaab nan ji Lakr-jer aajim ke bi teer buyoonn Uwumbɔr nan nyan bi tinaagbiir ni, Ijipt aatin ni na. Lik Nnyam 12.1-27.

⁷ Le Filip bui u, “Ti yaa di iwiin ikui ilee aapal daa tijikaar kan, taan fuu bi məmək kan siisii ki ji.”

⁸ Le waadidiliib ponn ni ubaa, bi yin u ke Andru aan u ye Simon Piita aanaal na, bui u ke,

⁹ “Unachipɔnbo ubaa bi do ki joo ɲiboroboro kpin ɲiɲmu ni njanbim mulee; binib ngbaan mu aah wiir pu na, nimina ga ɲa bi ba?”

¹⁰ Le Yesu bui bi, “Cha binib ngbaan kal kitinɲ. Timosɔnn nan wiir nima chee. Le bi kal kitinɲ. Bijab ga nan li fuu ɲichur ɲiɲmu.

¹¹ U nan yoor ɲiboroboro kpin ɲiɲmu ngbaan, le ki doon Uwumbɔr, ki geei geei ki tii binib bi ka kitinɲ na, le ki geei geei njanbim mulee na mu, ki tii bi, bimək aah ban pu na.

¹² Le bi məmək ɲman ki ti bab. Baah ɲman ki ti bab na, le u bui waadidiliib, “Kuun ni baah ɲman gur ni na man, nibaa taa bii.”

¹³ Baah ɲman ɲiboroboro kpin ɲiɲmu ki ti bab ki gur ni na, bi nan kuun ni gbiin tibɔɔkur kipiik ni tilee la.

¹⁴ Binib ngbaan aah kan Yesu aah tun lijinjiir aatuln ngbaan pu na, le bi bui ke, “Uja wee sil ye Uwumbɔr aabɔnabr u bi nan len ke u ga dan dulnyaa wee ni na la.”

¹⁵ Yesu nan bee ke bi ban bi chuu u mpɔɔn ki di ɲa baabɔr. Nima pu le u nyan bi chee, ki ki buen lijool ngbaan paab ubaa.

*Yesu aah chuun nnyun pu pu na
(Matiu 14.22-33; Mak 6.45-52)*

¹⁶ Kijook aah joor na, le waadidiliib buen nnyusakpem ni,

17 ki ti koo bunɔb ni, ki cha nnyusakpem aada-puul, Kapenaum aatinj ni. Waa nan kee fuu bi chee, le ni mue.

18 Le libuln daar ki pɔɔ sakpen, le tinyunkpenn feeni.

19 Baah njaal bunɔb ki pii mal bitaa, bee binaa na, le bi kan u chuun nnyun pu ki choo, ki duun ni baanɔb chee. Le ijawaan chuu bi.

20 Le u bui bi, “Min ye. Taa san ijawaan man.”

21 Waah len kina na, le bi nan kpa mpopiin ki yoor u nja bunɔb na ni. Libuul ngbaan ni le bi fuu baah cha kitinj ki ni na.

Kinipaak ngbaan aah ban Yesu pu na

22 Ki woln kitaak le kinipaak ki gur nnyusakpem aadapuul na kan ke bunɔb bubaa aa ki bi bi chee nima, ki nyi ke bunɔb bubaa baanja le fe bi nima, ki nyi ke Yesu aa fe koo bunɔb ngbaan ni, waa-didiliib chee, bi fe buen bibaa la.

23 Le inji nyan ni Tiberias aatinj ni, ki duun ni nin chee Yesu fe doon Uwumbɔr ki tii bi tijikaar bi ji na.

24 Kinipaak ngbaan kan ke Yesu ni waadidiliib aa ki bi. Nima pu le bi koo inji ni, ki cha nnyusakpem aadapuul, Kapenaum aatinj ni, bi ti ban Yesu.

Yesu le ye limɔfal aajikaar

25 Le bi ti kan u nnyusakpem aadapuul, le ki baa u ke, “Umɔmɔkr, aa fuu ni do bayoonn?”

26 Le u bui bi, “M tuk nimi mbamɔn la, naah fe jin tijikaar bab na, nima le ni ban mi, naa ye ke ni bee lijinjiiir aatun ngbaan aatataa la.

27 Ni taa cha ninimbil li man tijikaar ti ga bii na pu. Ninimbil li man tijikaar ti ga tii nimi limɔfal li kaa kpa ndoon na pu. Min Unibɔn Aabo le ga tii nimi tijikaar ngbaan; ba pu? min Unibɔn Aabo le Nte Uwumbɔr mɔk ke m ye Waanii.”

28 Le bi baa u, “Ti ga ɲa kinye aan ki tun Uwumbɔr aatuln waah ban pu na?”

29 Le Yesu bui bi, “Ni gaa mi, u Uwumbɔr tun ni na, ki kii man. Uwumbɔr aatuln le na.”

30 Le bi baa u, “Aa ga tun lijinjiir aatuln bayaar, aan ti kan ki pak saah len pu na? Aa ga tun bayaar?”

31 Tiyaajatiib nan ji tijikaar ti bi yin ti ke mana na, nteersakpiin ni; ni ɲmee Uwumbɔr Aagbanj ni ke, ‘U tii bi tijikaar ti nyan ni paacham na ke bi ji.’”†

32 Le Yesu bui bi, “M tuk nimi mbamɔn la, naa ye Moses le nan tii bi tijikaar ti nyan ni paacham na. Nte Uwumbɔr le tii nimi tijikaar bamɔnn ti nyan ni paacham na.

33 Tijikaar ti Uwumbɔr tii nimi na le ye tijikaar ti nyan ni paacham ki tii dulnyaa ni aanib limɔfal li kaa kpa ndoon na.”

34 Le bi bui u, “Tidindaan, li tii timi tijikaar ngbaan n-yoonn mɔmɔk.”

35 Le u bui bi, “Min le ye limɔfal aajikaar. Unii umɔk dan m chee na kan, nkon aan ki chuu u. Unii umɔk gaa mi ki kii na, nnyunyuu aan ki chuu u.

36 M nan tuk nimi ke ni kan mi, ki mu aa gaa mi ki kii.

37 Binib bimɔk Uwumbɔr di bi tii mi na, bi ga dan m chee. Unii umɔk dan m chee na, maan yii u, m ga gaa u.

† 6:31 : Lik Nnyam 16.4, 15; Ilahn 78.24.

³⁸ M nyan ni paacham ke m nan ŋa Uwumbər u tun ni mi na aageehn la. Maa dan m nan ŋa mbaa aageehn.

³⁹ Uwumbər aah tii mi binib bimək na, u ban ke m taa cha bi ponn ni ubaa wəŋ. U ban ke m fikr bi məmək nkun ni, kookoo aataadaal. Waageehn le na.

⁴⁰ U ban ke unii umək bee ke m ye Ujapɔɔn, ki gaa mi ki kii na, u li kpa liməfal li kaa kpa ndoon na. Le m ga fikr u nkun ni, kookoo aataadaal. Nte Uwumbər aageehn le na.”

⁴¹ Le Juu yaab ŋul u pu, ke ba ŋa u bui ke u ye tijikaar ti nyan ni paacham na.

⁴² Le bi baa tɔb ke, “Uja wee aa ye Josef aajapɔɔn Yesu uu? Ti nyi ute ni una. Ba ŋa u len ke u nyan ni paacham?”

⁴³ Le Yesu bui bi, “Ni taa ŋulni tɔb chee man.

⁴⁴ Unii ubaa aan ŋmaa dan m chee see Nte Uwumbər u tun ni mi na daa foor ni u m chee. Unii umək dan m chee na le m ga fikr u nkun ni, kookoo aataadaal.

⁴⁵ Uwumbər aabɔnabtiib nan ŋmee ke Uwumbər ga mək bi məmək waasan.‡ Unii umək ŋun Nte Uwumbər aah len pu na, ki bae waakaal na, u ga dan m chee.

⁴⁶ Ubaa aa kee kan Nte Uwumbər. Min u nyan ni u chee na baanja le kan u.

⁴⁷ M tuk nimi mbamɔn la, unii umək gaa mi ki kii na kpa liməfal li kaa kpa ndoon na.

⁴⁸ Min le ye liməfal aajikaar.

⁴⁹ Niyaaajatiib bi nan jin mana ngbaan nteer-sakpiin ni na, bi kpo a.

‡ 6:45 : Lik Aisaya 54.13.

50 Unii umək ji tijikaar ti nyan ni paacham na aan kpo.

51 Min le ye tijikaar ti nyan ni paacham ki tii binib liməfal na. Unii yaa ji tijikaar ngbaan kan, u ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. Tijikaar ti m ga tii u na, tima le ye maawon. M ga di maawon tii dulnyaa ni aanib, aan bi kan liməfal.”

52 Waah len kina na, le Juu yaab kpak tɔb kinikpakpak, “Uja ngbaan ga ɲa kinye ki tii timi waawon, aan ti ji?”

53 Le u bui bi, “M tuk nimi mbamɔn la, ni yaa kaa ji min Unibɔn Aabo aawon, kaa nyu maasin kan, naa kpa liməfal li kaa kpa ndoon na.

54 Unii umək ji maawon ki nyu maasin na, u kpa liməfal li kaa kpa ndoon na, le m ga nan fikr u nkun ni, kookoo aataadaal.

55 Maawon ye tijikaar bamɔnn la. Maasin ye tiwanyukaan bamɔnn la.

56 Unii umək ji maawon ki nyu maasin na, u bi m ni, le m mu bi u ni.

57 Nte Uwumbər u ye liməfal daan ki tun ni mi na, u pu le m kpa liməfal. Unii umək ji mi na, m pu le u mu ga li kpa liməfal.

58 Timina le ye tijikaar ti nyan ni paacham na. Unii umək ji ti na ga li bi, ki nan saa n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. Tijikaar timina aa bi ke tijikaar ti niyaajatiib nan jin ti na; tijikaar ngbaan aa nan tii bi liməfal li kaa kpa ndoon na.”

59 Yesu nan bi mmeen aadiik ni, Kapenaum aatiɲ ni, le ki len kina.

Liməfal li kaa kpa ndoon na aabər

⁶⁰ Binib bi dii u na aah ηun kina na, le bi ponn ni pam bui ke, “Ti ye tibər ti pəə na la. Ubaa aa ηmaa pel ti.”

⁶¹ Le u bee usui ni ke bi ηulni tibər ngbaan pu, le ki baa bi, “Timina le kiir nimi maasan ni ii?”

⁶² Ni yaa ti kan min Unibən Aabo gir buen paacham maah nan bi nin chee na kan, ni ga len kinye?

⁶³ Uwumbər Aafuur Nyaan le tii binib liməfal. Tiwon aa kpa tinyoor tibaa. Tibər ti m len ni chee na le tii nimi Nfuur Nyaan ni liməfal.

⁶⁴ Ni ponn ni bibaa mu aa gaa mi ki kii.” Yesu aah nan piin waatuln buyoonn na, u nan nyi binib bi kaa gaa u ki kii na, ki nyi udaan u ga nan di u kooh waadim pu na.

⁶⁵ Le u ki bui bi, “Nima le cha m tuk nimi ke ubaa aa ηmaa dan m chee, see Nte Uwumbər cha u dan.”

⁶⁶ Nee aapuwəb le binib bi dii u na ponn ni pam gir puwəb kaa ki dii u.

⁶⁷ Le u baa waadidiliib kipiik ni bilee na, “Ni mu ga buen cha mi ii?”

⁶⁸ Le Simonn Piita bui u, “Ndindaan, ti ga buen ηma chee? Sin le kpa liməfal li kaa kpa ndoon na aaliin.

⁶⁹ Ti pak saah len pu na, ki bee ke aa ye Uwumbər Aanii u ye Chain na la.”

⁷⁰ Le u bui bi, “M nyan nimi binib kipiik ni bilee, le ni ponn ni ubaa ye kinimbəη aanii.”

⁷¹ U len Judas u ye Simonn Iskariot aajapəən na aabər la; uma Judas mu nan ye waadidiliib kipiik ni bilee na ponn ni ubaa, u ga nan di Yesu kooh waadim pu na.

7

Yesu ni unaatiib aah len tɔb chee tibɔr pu na

¹ Nee aapuwɔb le Yesu bɔ dii Galilee aatingbaan ni. Waa gee u bɔ dii Judea aatingbaan ni; ba pu? Juu yaab bi bi nima na ban ke bi ku u la.

² Ni nan gur siib, Juu yaab ji njim mu bi yin mu ke Tikakar Aajim na.*

³ Le unaatiib bui u, “Siir do, ki li cha Judea aatin ni, aan binib bi dii si na mu ti kan saah tun lijnjiir aatun pu na.

⁴ Unii u ban u li kpa liyimbil na, waan bɔr waah tun pu na. Aa yaa tun lijnjiir aatun kan, cha binib mɔmɔk kan saah tun pu na.”

⁵ Unaatiib mu aa nan gaa u ki kii.

⁶ Le u bui bi, “Maayoonn aa kee fuu. Nimi aayoonn bi n-yoonn mɔmɔk la.

⁷ Dulnyaa aanib aa ŋmaa li nan nimi. Bi nan mi la; ba pu? m tuk bi ke baatuln aa ŋan.

⁸ Ni li cha ti ji njim ngbaan. Maan kee buen; maayoonn aa kee fuu.”

⁹ U nan len bi chee kina, ki gaar Galilee aatin ni.

Yesu aah jin njim ngbaan pu na

¹⁰ Unaatiib aah buen bi ti ji njim ngbaan na, le u mu paan. Waa dii nsan binib aanimbil ni, ubaa aa nyi ubɔr.

¹¹ Le Juu yaab aaninkpiib ban u binib bi ji njim na ponn ni, ki baa ke u bi la.

¹² Le kinipaak na looni len waabɔr tɔb chee. Bibaa len ke u ye unibamɔnn la. Biken len ke waa ye, u ŋmanni binib la.

* **7:2** : Lik Liifai Yaab 23.34; Ikaal 16.13.

13 Ubaa mu aa len waabər lipaal; bi san Juu yaab aaninkpiib ijawaan la.

14 Njim ngbaan aakpaakool aakaasisik ni le Yesu koo Uwumbər Aadichal ni, le ki tuk binib Uwumbər aabər.

15 Le ni gar Juu yaab aaninkpiib, ke uja ngbaan aa bae mbaem; u ɲa kinye ki nyi kigban?

16 Le u bui bi, “Maah mək binib na, naa ye min mbaa aaməkm, ni ye Uwumbər u tun ni mi na aaməkm la.

17 Unii ubaa yaa ban ke u ɲa Uwumbər aageehn kan, u ga bee ke maah mək binib pu na, ni ye Uwumbər aaməkm la, naa ye min mbaa aaməkm.

18 Unii u len ubaa pu na, u ban ke binib nyuŋ u la. Unii u ban ke binib nyuŋ unii u tun ni u na, uma le ye mbaməndaan, kaa ɲmanni binib.

19 Moses nan tii nimi nkaal. Ni ponn ni ubaa aa dii nkaal ngbaan. Ba ɲa ni ban ni ku mi?”

20 Le kinipaak ngbaan bui u, “Aa kpa kinimbəŋ la. Nma ban u ku si?”

21 Le u bui bi, “Maah tun lijnjiir aatuln libaa likpaakool daal na, le ni gar ni məmək.

22 Moses nan tii nimi nkaal ke ni li geei ɲichakpan. Tə, naa ye Moses le puen tii nimi nkaal ngbaan, niyaajatiib le nan puen tii nimi. Likpaakool daal, ubo u ɲeer ni gii uchakpaln na kan, ni geei la.

23 Ni geei ubo aachakpaln likpaakool daal ke ni taa bii Moses aakaal. Le maah cha ubun aawon məmək pək likpaakool daal na, ni gee liŋuul m pu uu?

24 Ni taa bii unii, kaa nyi tibər ti bi usui ni na. Puen bee tiwan ni bi usui ni na, aan ki nin len waabər mbaməm.”

Baah len Yesu aabər tɔb chee pu na

25 Yesu aah len kina na, le Jerusalem yaab bibaa baa ke, “Uja wee le bi ban bi ku u na aa?”

26 Lik waah len binib aanimbil ni pu na, le ubaa aa len tibaa. Ni ye ke timi aaninkpiib sil nyi ke u ye Kristo u ga gaa timi lii na aa?

27 Kristo na yaa fuu ni kan, ubaa aan bee waah nyan nin chee na. Uja wee ma kan, ti mɔmɔk nyi waah nyan nin chee na.”

28 Yesu nan bi Uwumbər Aadichal ni, ki bi tuk binib waaliin, le ki len mpɔɔn pu, “Ni sil nyi mi ii? Ni nyi maah nyan nin chee na aa? Maa dan mbaa pu. U tun ni mi na ye mbamɔndaan la. Le naa nyi u.”

29 Min le nyi u; uma le tun ni mi. M nyan ni u chee la.”

30 Waah len kina na, le bi ban bi chuu u. Ubaa mu aa ŋa u nibaa; ba pu? waayoonn aa nan kee fuu.

31 Kinipaak ngbaan ponn ni binib pam le gaa u ki kii, le ki bui ke, “Kristo yaa fuu ni kan, waan tun lijinjiir aatun ki jer uja ngbaan aah tun pu na.”

Baah ban ke bi chuu Yesu pu na

32 Farisii yaab nan ŋun kinipaak ngbaan looni len Yesu aabər kina. Le bi ni Uwumbər aato-toorninkpiib tun baatutum ke bi ti chuu ni u.

33 U nan bui kinipaak ngbaan, “M ga li bi ni chee ni yunn siib, le ki nin gir buen u tun ni mi na chee.”

34 Ni ga nan ban mi, kaan kan mi. Maah ga ti li bi nin chee na, naan ŋmaa buen nima chee.”

35 Juu yaab nan baa tɔb ke, “Uja ngbaan ga buen la chee, aan taan kan u? U ga buen Juu yaab aah

yaa nin chee Griik yaab aatingbaan ni na, ki ti tuk Griik yaab Uwumbɔr aabɔr aa?

³⁶ U len ke ti ga ban u, kaan kan u, kaan nmaa buen waah ga li bi nin chee na. Waah len pu na aatataa ye kinye?”

Limɔfal aanyun aabɔr

³⁷ Bundaln njim ga doo na, liyaadaal le nan ye njim sakpem. Liyaadaal ngbaan le Yesu sil ki len mpɔɔn pu, “Nnyunyuu yaa chuu u na kan, udaan dan m chee ki nan nyu.

³⁸ Uwumbɔr Aagban len ke, ‘Unii umɔk gaa mi ki kii na, limɔfal aanyun ga puu nyan ni usui ni.’ ”

³⁹ Waah len pu na aatataa le ye ke binib bi gaa u ki kii na, bi ga gaa Uwumbɔr Aafuur Nyaan. N-yoonn ngbaan Uwumbɔr aa nan kee tii binib Waafuur Nyaan; ba pu? waa nan kee yoor Yesu paacham.

Kinipaak ngbaan aah len Yesu aabɔr tɔb chee pu na

⁴⁰ Kinipaak ngbaan aah nɔn Yesu aah len pu na, le bibaa bui ke, “Uja ngbaan sil ye Uwumbɔr Aabɔnabr na la.”

⁴¹ Bibaa mu bui ke u ye Kristo u ga gaa binib lii na la.

Biken mu bui ke, “Waa ye, ke Kristo aan nyan ni Galilee aatin ni.

⁴² Uwumbɔr Aagban len ke u ga li ye tiyaaja David aayaabil, ki ga nyan ni Betlehem aatin ni, kitin ki ye David do na.”

⁴³ Kinipaak ngbaan mɔk aamɔi nan bi ibaabaa la le Yesu aabɔr pu.

44 Bibaa mu nan ban bi chuu u mpɔɔn. Ubaa mu aa ŋa u nibaa.

Juu yaab aaninkpiib aah kaa gaa Yesu ki kii pu na

45 Uwumbɔr aatotoorninkpiib ni Farisii yaab aah tun bitutum ke bi ti chuu ni Yesu na, le bitutum ngbaan gir ni bi chee. Le bi baa bi, “Ba ŋa naa chuu ni u?”

46 Le bi bui bi, “Unii ubaa aa kee len ke waah len pu na.”

47 Le Farisii yaab na baa bi, “U ŋmann ni mu la aa?”

48 Timi Farisii yaab ni nimi aaninkpiib ponn ni ubaa gaa u ki kii ii?

49 Kinipaak bi kaa nyi Uwumbɔr aakaal na ma kan, tibɔbir bi bi pu la.”

50 Nikodemus u nan buen Yesu chee kinyeek na, u mu nan ye Farisii yaab ponn ni ubaa, le ki baa bi,

51 “Timi aakaal aah dii pu na, ti ga ŋmaa bii unii kaa puen jin u tibɔr ki bee waah tun pu na aa?”

52 Le Farisii yaab na baa u, “Aa mu nyan ni Galilee aatin ni la aa? Aa yaa karn Uwumbɔr Aagban ni kan, aa ga bee ke Uwumbɔr aabɔnabr ubaa aa nyan ni nima.”

[

53 Le bi mɔmɔk kun.

8

Upii u ŋa kidagook na

1 Yesu nan buen lijoal libaa paab, bi yin li ke Olif aasui aajool.

² Le ki woln kitaak kichakpinaanyeek ni, le u gir buen Uwumbər Aadichal ni. Le kinipaak kuun u chee, le u kal ki tuk bi Uwumbər aabər.

³ Le Uwumbər aakaal aaməməkɓ ni Farisii yaab joo ni upii u bi pii u, u bi ɲani kidagook na, le ki di u siin kinipaak ngbaan aanimbiin ni,

⁴ ki bui Yesu, “Uməməkr, upii wee bi ɲani kidagook, le bi pii u.

⁵ Moses aakaal len ke unii yaa ɲa kina kan, bi yur u ɲitakpal ki ku u, tɔ, aa len waabər kinye?”

⁶ Baah baa Yesu kina na, bi nan bi təɲni u ke bi kan waataani aan ki galn u. Le u boon ki joo uɲanbil ɲmee kitɲ.

⁷ Bi nan beenin baa u, le u yaar ki bui bi, “Ni ponn ni u kaa kpa taani na kan, u puen mee upii wee litakpal,”

⁸ ki ki boon ki joo uɲanbil ki ɲmee kitɲ.

⁹ Baah ɲun u len kina na, le bi məmək bolni ubaabaa; [ba pu? baalandak galn bi]. U ye uninkpel na puen boln siir, le bi məmək bolni ubaabaa, ki ti cha upii ngbaan si Yesu aanimbiin ni.

¹⁰ Le Yesu yaar ki baa u, “Upii, bi bi la chee? Ubaa aa galn si ii?”

¹¹ Le u bui u, “Ndindaan, ubaa aa galn mi.”

Le Yesu bui u, “M mu aan galn si. Li cha, ki taa ki tun titunwanbir.”]

Yesu le ye dulnyaa ni aawiihn

¹² Yesu nan ki len kinipaak ngbaan chee ki bui bi, “Min le ye dulnyaa ni aawiihn ki wolni binib aanimbil. Unii umək dii mi na aan li bi mbəmbəɓn ni. U ga li kpa liməfal, ki ga li bi nwiihn ni.”

13 Waah len kina na, le Farisii yaab bui u, “Aa ji seeraa ki tii aabaa la. Saaseeraa aa ye mbamɔn.”

14 Le u bui bi, “M yaa ji seeraa ki tii mbaa kan, maaseeraa ye mbamɔn; ba pu? m nyi maah nyan ni nin chee na, ki nyi maah cha nin chee na mu. Nimi le aa nyi maah nyan ni nin chee na, kaa nyi maah cha nin chee na mu.

15 Ni len maabɔr binibɔm aah len tibɔr pu na la. Maa len unii ubaa aabɔr.

16 M yaa len binib aabɔr kan, m len mbamɔn la; ba pu? naa ye min baanja le len baabɔr, m ni Uwumbɔr u tun ni mi na le len.

17 Nimi aakaal ponn ni, ni ηmee ke binib bilee yaa ji seeraa ki len tibɔbaan kan, baaseeraa ye mbamɔn la.

18 M ji seeraa ki tii mbaa la. Nte u tun ni mi na mu ji seeraa ki tii mi.”

19 Le bi baa u, “Aate bi la?”

Le u bui bi, “Naa nyi mi, kaa nyi Nte mu. Ni yaa ba nyi mi kan, ni ba ga li nyi Nte mu.”

20 Waah len kina na, u nan bi Uwumbɔr Aadichal ni, baah tii Uwumbɔr ηjimobil nin chee na. Le ubaa aa chuu u; ba pu? waayoonn aa kee fuu.

Yesu aah sur Juu yaab pu na

21 Le u ki tuk bi, “M ga buen nibaa chee. Ni ga ban mi, kaan kan mi, ki ga nan kpo; le Uwumbɔr aan di cha pinn nimi. Maah cha nin chee na, naan ηmaa buen nima chee.”

22 Le Juu yaab baa tɔb, “U ga ku ubaa la aa? U len ke waah cha nin chee na, taan ηmaa buen nima chee.”

23 Le u bui bi, “Ni nyan ni taab, le m ma nyan ni paacham. Ni ye kitiŋ pu yaab la. Maa ye kitiŋ pu yoo.

24 Nima le cha m tuk nimi ke ni ga kpo, le Uwumbər aan di cha pinn nimi; ba pu? ni yaa kaa gaa mi ki kii ke m ye maah tuk nimi pu na kan, ni ga kpo, le Uwumbər aan di cha pinn nimi.”

25 Le bi baa u, “Aa ye ŋma?”

Le u bui bi, “Maah tuk nimi n-yoonn məmək pu na, m ye kina la.

26 M ga ŋmaa len tibər sakpenn ti ga bii nimi na. U tun ni mi na ye ubaməndaan la. Le m ŋun waah len pu na, ki tuk dulnyaa ni aanib.”

27 Yesu aah len kina na, baa bee ke u len Ute Uwumbər aabər la.

28 Nima pu le u bui bi, “Ni yaa nan yoor min Unibən Aabo kitiŋ paacham kan, ni ga bee ke m ye maah ye u na. Ni ga bee ke maa tun nibaa mbaa pu. M len Nte Uwumbər aah tuk mi pu na la.

29 U tun ni mi na bi m chee la. Waa cha m bi mbaa; ba pu? n-yoonn məmək m tun lituln li piir usui na la.”

30 Yesu aah len kina na, le binib pam gaa u ki kii.

Titunwanbir aah chuu binib tinaagbiir pu na

31 Le u tuk Juu yaab bi gaa u ki kii na, “Ni yaa beenin joo maaməbon kan, ni sil ye maadidiliib la.

32 Le ni ga li beer tibəbamənn. Tibəbamənn tee le ga nya nimi tinaagbiir ni.”

33 Le bi bui u, “Ti ye Abraham ayaabitiib la. Ubaa aa kee chuu timi tinaagbiir. Ba ŋa aa bui ke ti ga nya tinaagbiir ni?”

³⁴ Le u bui bi, “M tuk nimi mbamɔn la, unii umɔk tun titunwanbir na kan, u ye titunwanbir aanaagbiija la.

³⁵ Unaagbiija aan li bi udindaan do n-yoonn mɔmɔk. Udindaan aajapɔɔn ma ga li bi n-yoonn mɔmɔk.

³⁶ Nima pu na, min Uwumbɔr Aajapɔɔn yaa nyan nimi tinaagbiir ni kan, ni ga sil nya tinaagbiir ni.

³⁷ M nyi ke ni ye Abraham aayaabitiib, le ki tee ban ni ku mi. Ni yii maaliin la. Nima le cha ni ban ni ku mi.

³⁸ M tuk nimi maah kan Nte Uwumbɔr chee pu na la. Ni mu ɲani naah ɲun nite chee pu na la.”

³⁹ Le bi bui u, “Tite le ye Abraham.”

Le u bui bi, “Ni yaa ba ye Abraham aabibamɔm kan, ni ba ga tun waah nan tun pu na.

⁴⁰ M ɲun tibɔbamɔnn Uwumbɔr chee, le ki tuk nimi. Le ni ban ni ku mi. Abraham aa nan ɲani kina.

⁴¹ Ni ɲani ke nite aah ɲani pu na la.”

Le bi bui u, “Taa ye mbɔnbim. Tite ye ubaa la. Uma le ye Uwumbɔr.”

⁴² Le u bui bi, “Nite yaa ba sil ye Uwumbɔr kan, ni ba ga li gee mi; ba pu? m nyan ni u chee le ki dan do. Maa dan mbaa pu. Uma le tun ni mi.

⁴³ Ba ɲa naa bee maah len pu na aatataa? Ni ye ke naa gee ke ni ɲun maaliin la.

⁴⁴ Kinimbɔɲ aabim le ye nimi, kima le ye nite. Le ni ban ni li ɲani kaah gee pu na. Dulnyaa aah nan piin buyoonn ki nan saa dandana na, ki ye unikur la. Kaa len ibamɔn. Mbamɔn aa bi ki ni. Ki yaa

len inyamɔn kan, ki len tibɔr ti bi ki ni na la. Ki ye unyamɔndaan la. Kima le naan inyamɔn.

⁴⁵ M ma len ibamɔn la. Nima le cha naa pak maaliin.

⁴⁶ Ni ponn ni, ηma ga ηmaa mək maatunwanbir? M len ibamɔn la. Ba ηa naa pak maah len pu na?

⁴⁷ Unii umək ye Uwumbɔr yoo na kan, uma le ηun waaliin. Nimi le aa ηun waaliin. Ba pu? Naa ye waanib. Nima le cha naa ηun waaliin.”

Unii umək kii Yesu aabɔr na aan kpo

⁴⁸ Le bi bui u, “Taah len ke aa ye Samaria aatin aanii ki kpa kinimbɔɲ na, ti len mbamɔn la.”

⁴⁹ Le u bui bi, “Maa kpa kinimbɔɲ. M nyuɲ Nte Uwumbɔr la. Le ni sii mi.

⁵⁰ Min le aa nyuɲni mbaa; Uwumbɔr le nyuɲni mi. Uma le ga ji binib tibɔr.

⁵¹ M tuk nimi mbamɔn la, unii yaa joo maaliin kan, waan kpo.”

⁵² Le bi bui u, “Dandana wee ti bee ke aa kpa kinimbɔɲ la. Tiyaaja Abraham nan kpo. Uwumbɔr aabɔnabtiib mu nan kpo, le aa len ke unii yaa joo saaliin kan, waan kpo.

⁵³ Aa jer tiyaaja Abraham la aa? U nan kpo. Uwumbɔr aabɔnabtiib mu nan kpo. Aa len ke aa ye ηma?”

⁵⁴ Le u bui bi, “M yaa nyuɲni mbaa kan, ni ye fam la; Nte le nyuɲni mi. Uma le ni len ke u ye nimi Aawumbɔr.

⁵⁵ Le naa nyi u. Min le nyi u. M yaa len ke maa nyi u kan, m ga li ye unyamɔndaan la, ke naah ye binyamɔndam pu na. M sil nyi u, ki joo waaliin.

⁵⁶ Niyaaaja Abraham nan mɔɔni; ba pu? u ga nan kan buyoonn m ga dan na. Waah sil kan n-yoonn mue na, nima le u nan kpa mpopiin.”

⁵⁷ Le bi baa u, “Saa ye ɲibin piɲmu aanii, ki bui ke aa nyi Abraham aa?”

⁵⁸ Le u bui bi, “M tuk nimi mbamɔn la, baah kaa nan kee ma Abraham buyoonn na, m nan bi.”

⁵⁹ Le bi yoor ɲitakpal bi ti mae u. Le u miln ki nyan Uwumbɔr Aadichal ni.

9

Yesu aah likr ujoon aanibil pu na

¹ Waah chuun cha na, le u kan ujoon ubaa. Baah ma u na, u nan ye ujoon la.

² Le Yesu aadidiliib baa u, “Umɔmɔkr, uja ngbaan le tun titunwanbir, aan ute ni una le tun, aan bi ma u ujoon.”

³ Le Yesu bui bi, “Naa ye uja ngbaan aatunwanbir pu, ki mu aa ye ute, bee una aatunwanbir pu. U ye ujoon aan binib kan Uwumbɔr aah ga tun lijɲjiir aatuln pu ki tii u na.

⁴ Ni ɲan ke ti tun Uwumbɔr u tun ni mi na aatuln nwiihn aah laa bi pu na; mbɔmbɔɔn choo, le ubaa aan ki ɲmaa tun.

⁵ Maah laa bi dulnyaa ni na, m ye dulnyaa ni aawiihn ki wolni binib aanibil la.”

⁶ Waah len kina ki ti doo na, le u tii timɔɔtan lii kitɲ, ki di uɲaal lee, le ni ɲa titan, le ki di pɔl ujoon ngbaan aanibil,

⁷ ki bui u, “Li cha ki ti finn aanibil nnyunbun mu bi yin mu ke Siloam na ni.” Siloam aatataa le ye ke “Bi tun u.” Le ujoon ngbaan buen ti finn unibil, le unibil likr, le u gir ni.

⁸ Le udoyaab, ni binib bi nyi ke u ye uwanmeer na baa tɔb, “Naa ye uja wee le nan ka ki mee na aa?”

⁹ Bibaa bui ke u ye. Biken mu bui ke bi naahn la, waa ye.

Le uma ubaa bui ke u ye.

¹⁰ Le bi baa u, “Aa ɲa kinye aan ki likr?”

¹¹ Le u bui bi, “Uja u bi yin u ke Yesu na, uma le nan di titan pɔl nnimbil, le ki bui mi ke m li cha Siloam aanyunbun ni ki ti finn nnimbil. Le m buen ti finn, le nnimbil likr.”

¹² Le bi baa u, “U bi la chee?”

Le u bui bi, “Maa nyi.”

Farisii yaab baa u waah ɲa pu aan ki likr na

¹³ Le bi di u buen Farisii yaab chee.

¹⁴ Bundaln Yesu ɲa titan ki likr unimbil na nan ye Juu yaab aakpaakool daal la.

¹⁵ Le Farisii yaab baa uja u nan ye ujoon na, “Aa ɲa kinye aan ki ti likr?” Le u bui bi, “U di titan le pɔl nnimbil, le m finn, le nnimbil likr.”

¹⁶ Le Farisii yaab bibaa bui ke, “Uja ngbaan aa joo likpaakool daal aakaal, nima le mɔk ke waa nyan ni Uwumbɔr chee.”

Le biken mu bui ke, “Unii yaa ye utunwanbir-daan kan, u ga ɲa kinye ki tun lijnjiir aatuln ke waah tun pu na?” Le bi mɔmɔk aamɔi nan bi ibaabaa.

¹⁷ Le bi ki baa uja u nan ye ujoon na, “Waah likr aanimbil na, aa len waabɔr kinye?”

Le u bui bi, “U ye Uwumbɔr aabɔnabr la.”

¹⁸ Le baa pak ke u nan ye ujoon le ki likr. Le bi yin ni ute ni una,

19 ki nan baa bi, “Nijapɔɔn le na aa? Naah ma u na, u ye ujoon la aa? tɔ, u ɲa kinye ki likr dandana wee?”

20 Le ute ni una bui bi, “Ti nyi ke tijapɔɔn ye. Taah nan ma u na, u ye ujoon la.

21 Ti mu aa nyi waah ɲa pu ki likr dandana wee na, ki mu aa nyi udaan u likr unimbil na. U mu aa ki ye ubo. Baa u man. U ga tuk nimi waabɔr.”

22 Budabu cha bi len kina na le ye ke bi san Juu yaab aaninkpiib ijawaan; ba pu? Juu yaab aaninkpiib nan puun len ke unii yaa bui ke Yesu le ye Kristo u ga gaa binib lii na kan, bi ga nyan udaan mmeen aadiik ni.

23 Nima le ute ni una bui ke, “Waa ki ye ubo. Baa u man.”

24 Le Farisii yaab ki yin uja u nan ye ujoon na, le ki nan bui u, “Nyurɲ Uwumbɔr. Ti nyi ke uja ngbaan le ye titunwanbirdaan.”

25 Le u bui bi, “Maan ɲmaa bee ke u ye titunwanbirdaan, bee waa ye. Maah nyi ni na le ye ke m nan ye ujoon la. Dandana wee nnimbil likr a.”

26 Le bi baa u, “U ɲa kinye aan ki likr aanimbil?”

27 Le u bui bi, “Dandana wee le m tuk nimi. Le naa gee ke ni ɲun. Ba pu ni ban ke m ki gir tuk nimi? Ni mu ban ke ni ɲa waadidiliib la aa?”

28 Waah len kina na, le bi sii u, ki bui u, “Aa ye waadidiir la. Tima kan, ti ye Moses aadidiliib la.

29 Ti nyi ke Uwumbɔr nan len Moses chee tibɔr. Uja ngbaan ma kan, taa nyi waah nyan nin chee na.”

30 Le u bui bi, “U likr nnimbil la. Le naa nyi waah nyan nin chee na. Ni gar mi pam.

³¹ Ti nyi ke Uwumbɔr aan ŋun titunwanbirdam aameen. Unii yaa dii Uwumbɔr ki ŋa Uwumbɔr aageehn kan, uma le Uwumbɔr ga ŋun waameen.

³² Dulnyaa aah piin ki nan saa din na, baa kee ŋun ke unii likr unii u bi ma u ijooon ni na aanimbil.

³³ Uja ngbaan yaa kaa nyan ni Uwumbɔr chee kan, waa ba ga ŋmaa ŋa nibaa.”

³⁴ Le bi bui u, “Bi ma si aa ye titunwanbirdaan la. Aa ye ŋma ki mɔk timi?” le ki jenn nyan u mmeen aadiik ni.

Yesu aah wolni binib aanimbil pu na

³⁵ Yesu nan ŋun ke bi nyan u. Le u ti kan u, le ki baa u, “Aa gaa Uwumbɔr Aajapɔɔn ki kii ii?”

³⁶ Le u baa u, “Ndindaan, ŋma ye Uwumbɔr Aajapɔɔn? Tuk mi aan m gaa u ki kii.”

³⁷ Le Yesu bui u, “Aa waa u. Uma le len aa chee tibɔr na.”

³⁸ Le u bui u, “Ndindaan, m gaa si ki kii,” le ki gbaan unimbiin ni, ki pak u.

³⁹ Le Yesu bui ke, “M dan dulnyaa wee ni, m nan ji binib tibɔr, ki woln binib bi aanimbil aa woln na aanimbil, ki jɔb binib bi aanimbil woln na aanimbil.”

⁴⁰ Le Farisii yaab bi bi u chee na ŋun waah len pu na, le ki baa u, “Ti mu aanimbil aa woln aa?”

⁴¹ Le u bui bi, “Ninimbil yaa kaa ba woln kan, naa ba ga li kpa ngalm. Le ni len ke ninimbil woln, nima pu le ni kpa ngalm.”

10

Ipiih aabɔkpun aayatanakl

¹ “M tuk nimi mbamɔn la, unii u loon ki koo ipiih aabɔkpun ni, kaa dii mbisamɔb na, u ye unaayuk la, ki ga peel ipiih mpɔɔn.

² Unii u dii mbisamɔb koo ni na, uma le ye upihdaan.

³ Unii u kii mbisamɔb na ga piir tii u. Le ipiih nɔn waaneel. U yin uma ubaa aapiih aayimbil, le i nyan ni.

⁴ U yaa nyan waapiih mɔmɔk kan, le u loln nsan, le i paa u pu; ba pu? i nyi waaneel.

⁵ Yaan dii uniyayan. I ga san u chee; ba pu? yaa nyi waaneel.”

⁶ Yesu nɔk bi liyatanɔkl ngbaan, le baa bee laatataa.

Yesu aah ye upihdaanyaana pu na

⁷ Baah kaa bee liyatanɔkl ngbaan aatataa na, le u ki bui bi, “M tuk nimi mbamɔn la, min le ye ipiih aabɔkpun aabisamɔb.

⁸ Binib bimɔk puen mi ki dan na, bi nan ye binaayukb la, ki nan ban bi peel ipiih mpɔɔn. Ipiihaa nan pel baaneel.

⁹ Min le ye Uwumbɔr aanaan ni aabisamɔb. Unii yaa dii mi ki koo ni kan, u ga nmar, ki ga koo ki nya ki gir koo, ki ga kan timosoon la.*

¹⁰ Unaayuk yaa dan kan, u ban ke u su ipiih, ki ku i, ki bii i la. M dan m nan tii binib limɔfal li kaa kpa ndoon na la.

¹¹ “Min le ye upihdaanyaana na. Upihdaanyaana ga nmaa kpo waapiih pu.

* **10:9** : Naatataa le ye ke binib bi dii Yesu na kan lifuur ni limɔfal aajikaar.

12 Unii u kpaɔ ipiih ŋimombil pu, kaa ye upihdaan na, u yaa kan lisapol choo kan, u ga san cha i. Lisapol ga chur i, ki cha i yaa.

13 U kpaɔ ipiih ŋimombil pu la. Utafal aa bi i ni. Nima le cha u san cha i.

14 Min le ye upihdaanyaana na, ki nyi maapiih. Le maapiih mu nyi mi,

15 ke Nte Uwumbɔr aah nyi mi pu na, kina le m mu nyi u. Le m ga kpo maapiih pu; ba pu? m ye upihdaanyaana na la.

16 M kpa ipiih iken i kaa ye kibɔkpuŋ kee ponn ni aapiih na. M ga li joo ni i mu. Le i ga ŋun maaneel. I mɔmɔk ga ŋa ipihbaan la, ki ga li kpa upihdaan ubaa la.

17 “M ga di maamɔfal bil maanib pu, ki ga fikr nkun ni. Nima le cha Nte Uwumbɔr gee mi.

18 Ubaa aan nyan maamɔfal m chee. M ga di li bil maageehn pu la. M kpa mpɔɔn ke m di li bil, ki kpa mpɔɔn ke m ki yoor li. Nte Uwumbɔr le tuk mi ke m ŋa kina.”

19 Yesu aah len kina ki ti doo na, le Juu yaab aamɔi bi ibaabaa.

20 Bi ponn ni pam nan bui ke, “Tiyayaar le joo u. U waar la. Ba ŋa ni pel waah len pu na?”

21 Le biken mu len ke waah len pu na, naa ye unii u tiyayaar joo u na aaliin, ke unii u tiyayaar joo u na aan ŋmaa likr bijoom aanimbil.

Juu yaab aah yii Yesu pu na

22 N-yoonn ngbaan le Juu yaab ji njim Jerusalem ponn ni, ki teer baah nan toor Uwumbɔr Aadichal buyoonn na. Ni nan ye kakab aayoonn la.

23 Le Yesu nan bi chuun Solomonn aakaakpaak ki bi Uwumbɔr Aadichal ni na ni.

24 Le Juu yaab kuun ki si gob u, le ki baa u, “Aa ga cha ti li joo beeni ni yunn aa? Aa yaa ye Kristo u ga gaa timi lii na kan, tuk timi mbamɔn.”

25 Le u bui bi, “M nan tuk nimi, le naa pak maah len pu na. M tun lituln Nte Uwumbɔr aayimbil pu. Lituln ngbaan le mɔk maah ye udaan u na.

26 Nimi, naa ye maanib. Nima le cha naa pak maah len pu na.

27 Maanib ηun maaneel, le m nyi bi, le bi dii mi.

28 M tii maanib limɔfal li kaa kpa ndoon na. Baan kpo, ubaa mu aan ηmaa nyan bi ηηaal ni.

29 Nte Uwumbɔr u di bi tii mi na aapɔɔn jer mpɔɔn mɔmɔk. Ubaa aan ηmaa nyan bi uma Uwumbɔr aanηaal ni.

30 M ni Nte Uwumbɔr ye unibaan la.”

31 Waah len kina na, le Juu yaab ki yoor ηitakpal bi ti mae u.

32 Le u bui bi, “M tun litunyaan pam Nte Uwumbɔr aapɔɔn pu ninimbil ni. Lilatuln pu ni ban ni mae mi ηitakpal?”

33 Le Juu yaab bui u, “Naa ye litunyaan pu le cha ti ban ti mae si ηitakpal. Aa sii Uwumbɔr la. Aa po ye unibɔn, le ki len ke aa ye Uwumbɔr la.”

34 Le u bui bi, “Ni ηmee nimi aakaal ponn ni ke Uwumbɔr len ke, ‘Ni ye maabim la.’ Ubaa aan ηmaa ηa Uwumbɔr aaliin yɔli.

35 Waah di waaliin ηa binib bi aanηaal ni na, u bui ke bi ye waabim.

36 M ma kan, Uwumbɔr nyan mi ki tun ni mi dulnyaa wee ni, le maah len ke m ye Ujapɔɔn na, ni bui ke m sii u uu?

37 M yaa kaa tun Nte Uwumbɔr aatuln kan, ni taa pak maah len pu na.

³⁸ Ni yaa kaa pak maah len pu na kan, ni gaa mi ki kii Uwumbør aatuln li m tun na pu, aan ki bee mbamöm ke Nte Uwumbør bi m ni, m mu bi u ni.”

³⁹ Waah len kina na, le bi ki ban bi chuu u mpöön, le u miln bi chee.

⁴⁰ Le u ki puur Jöddann aamöödapuul, le ki ti fuu nin chee Jönn nan muin binib nnyun ni njan na, ki nan bi nima.

⁴¹ Le kinipaak dan u chee, ki nan bui ke, “Jönn aa nan tun lijnjiir aatuln; tɔ, u mu aah len uja wee aabør ti na mömök gbii.”

⁴² Le binib gaa u ki kii nima chee, ki wiir.

11

Lasarus aah nan kpo pu na

¹ Tɔ, uja ubaa nan bi, le ki bun, bi nan yin u ke Lasarus. U ni uninkpatiib Mari ni Mata nan bi kitinj kibaa ni, bi yin ki ke Betani.

² Mari ngbaan le ye upii u nan di tulalee kpir Tidindaan aataa pu, ki di waayikpir per na. Uma le aaninja Lasarus nan bun.

³ Waah bun na, le uninkpatiib tun unii u ti tuk Yesu, “Tidindaan, unii u aa gee u na bun.”

⁴ Yesu aah n̄un kina na, le u bui ke, “Iween ngbaan aadoon aan li ye nkun. Yaadoon le ga cha binib nyun̄j Uwumbør aan ki nyun̄j min Ujapöön mu.”

⁵ Tɔ, Yesu nan gee Mata, ni unaal, ni Lasarus.

⁶ Waah n̄un ke u bun na, le u gaar waah bi nin chee na iwiin ilee.

⁷ Iwiin ilee ngbaan aah jer na, le u bui waa-didiliib, “Cha ti ki gir buen Judea aatin̄j ni man.”

⁸ Le waadidiliib baa u, “Uməməkr, naa ye dandana le Juu yaab ban bi mae si ɲitakpal nima aa? Le aa ki ban aa gir buen nima aa?”

⁹ Le u baa bi, “Nwiin mubaa aa ye tikur kipiik ni tilee ee? Unii yaa chuun nwiin pu kan, waan gbeer ki lir; ba pu? dulnyaa ni aawiihn le cha u waa.

¹⁰ Unii mu yaa chuun kinyeek kan, u ga gbeer ki lir; ba pu? nwiin aa ki bi u chee.”

¹¹ Yesu aah len kina ki ti doo na, le u ki len ke, “Tijɔ Lasarus dɔ geen. M cha m ti finn u la.”

¹² Le waadidiliib bui u, “Tidindaan, u yaa geen le kan, u ga pɔɔk.”

¹³ Yesu mu aah len pu na le ye ke u kpo a. Waadidiliib ma nyi ke waah len pu na le ye ke u dɔ geen ngeenbaməm la.

¹⁴ Nima le Yesu nin tuk bi chob chob, “Lasarus kpo a.

¹⁵ Ni ɲa mi mpopiin maah kaa nan bi u chee aan u kpo na; ba pu? nima le ga cha ni moo gaa mi ki kii. Cha ti li cha u chee man.”

¹⁶ Le waadidiliib ponn ni ubaa, u bi yin u ke Tomas ki ki yin u ke Kijaan* na le bui biken, “Cha ti mu dii u man, bi yaa ti ku u kan, ti mu kpo u chee.”

U fikr binib nkun ni na le ye Yesu

¹⁷ Le bi buen. Yesu aah ti fuu Betani aatiɲ ni na, le bi bui u, “Taah sub Lasarus na, iwiin inaa le na.”

¹⁸ Jerusalem ni Betani aa daa tɔb, naa pii mal bilee.

¹⁹ Juu yaab pam le nan nyan nima, ki dan Mata ni Mari chee, bi nan sɔɲ bisui, bininja aah kpo pu na.

* **11:16** : Kijaan: Baaliin ni, bi yin u ke Didimus la.

20 Le Mata ɲun ke Yesu choo, le u tooh u nsan ni. Mari ma beenin ka kidiik ni.

21 Le Mata ti bui Yesu, “Ndindaan, aa yaa ba bi do kan, nninja aa ba ga kpo.

22 Dandana wee mu, m nyi ke aa yaa mee Uwumbər tiwan nimək pu na kan, u ga tii si.”

23 Le Yesu bui u, “Aaninja ga fikr nkun ni.”

24 Le Mata bui u, “M nyi ke u ga nan fikr nkun ni, kookoo aataadaal, bundaln binib məmək ga fikr nkun ni na.”

25 Le Yesu bui u, “U fikr binib nkun ni, ki tii bi liməfal na le ye min. Unii umək gaa mi ki kii na, u yaa kpo kan, u ga li kpa liməfal.

26 Unii umək bi ki gaa mi ki kii na, waan kpo. Aa pak maah len pu na aa?”

27 Le u kii ke, “Een, Ndindaan, m pak ke aa ye Uwumbər Aajapɔɔn. Aa ye Kristo† u bi nan len ke u ga dan dulnyaa ni na.”

Yesu aah wii pu na

28 Mata aah len kina na, le u buen ti loon yin unaal Mari, le ki bui u, “Uməməkr fuu ni, ki yin si.”

29 Mari aah ɲun kina na, le u kpaan fii mala, ki buen u chee;

30 Yesu aa nan kee fuu ni kitiɲ ni, u nan laa bi nsan ni, Mata aah tooh u nin chee na.

31 Juu yaab bi nan bi lidichal ni Mari chee ke bi sɔɲ usui na aah kan ke u kpaan fii nyan lipaal na, le bi mu fii paan u pu. Bi nan nyi ke u cha likaakul chee le u ti wii.

† 11:27 : Hiibru aaliin ni, bi yin Kristo ke Masiya. Naatataa le ye ke unii u ga gaa binib lii na.

³² Le u ti fuu Yesu aah bi nin chee na. Waah kan u na, le u gbaan unimbiin ni, ki bui u, “Ndindaan, aa yaa ba bi do kan, nninja aa ba ga kpo.”

³³ Le Yesu kan ke u bi wii. Juu yaab bi mu dii u na, mu bi wii. Le usui bii. Le u fuur kaa lii u ponn ni,

³⁴ le ki baa bi, “Ni sub u la chee?”

Le bi bui u, “Ndindaan, dan nan lik.”

³⁵ Le Yesu wii.

³⁶ Le Juu yaab bui ke, “Lik waah gee u sakpen pu na.”

³⁷ Le bibaa mu bui ke, “Uja u likr ujoon aanimbil na, waa ba ga ŋmaa cha Lasarus taa kpo oo?”

Yesu aah fikr Lasarus nkun ni pu na

³⁸ Le Yesu ki fuur kaa lii u ponn ni, le ki ti fuu likaakul na chee. Ni nan ye kitakpadandan aakaakul la. Le litakpal lek mbisamɔb.

³⁹ Le u bui bi, “Chuu lekr litakpal na man.”

Mata, u ye uja u kpo na aaninkpan na nan bui u, “Ndindaan, waah kpo na, iwiin inaa din. Naah saa pu na, u ga li nun a.”

⁴⁰ Le Yesu baa u, “Maa tuk si ke aa yaa gaa mi ki kii kan, aa ga kan Uwumbɔr aah kpa mpɔɔn pu na aa?”

⁴¹ Waah len kina na, le bi chuu lekr litakpal na. Le u waan lik paacham ki bui ke, “Nte Uwumbɔr, maah len aa chee pu na, aa ŋun la. Nima le m dooni si.

⁴² M nyi ke n-yoonn mɔmɔk aa ŋun maah len aa chee pu na. Kinipaak ki si do na pu, le m len kina, ke bi pak ke sin le tun ni mi.”

⁴³ Waah len kina na, le u teen mpɔɔn pu, “Lasarus, nya ni.”

⁴⁴ Le utekpiir ngbaan fikr, ki nyan ni likaakul ni. Likekeln beenin poo unjaal, ni utaa, ni unimbil wɔb. Le Yesu bui bi, “Chuu poor likekeln ngbaan man, ki cha u li cha.”

*Baah kpokl ke bi ga ku Yesu pu na
(Matiu 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)*

⁴⁵ Tɔ, Juu yaab bi dii Mari ki kan Yesu aah tun lijnjiir aatun ngbaan pu na, bi ponn ni pam le nan gaa u ki kii.

⁴⁶ Bi ponn ni bibaa mu nan buen Farisii yaab chee ki ti tuk bi waah ŋa pu na.

⁴⁷ Farisii yaab aah ŋun kina na, le bi ni Uwumbɔr aatotoorninkpiib yin bibɔjirb aaninkpiib, le bi kuun ni bi chee. Le bi baa bi, “Ti ga ŋa kinye? Uja ngbaan tun lijnjiir aatun pam.

⁴⁸ Ti yaa cha u beenin ŋani kina kan, binib mɔmɔk ga gaa u ki kii, le Rom yaab ga dan nan bi timi aatiŋ, ki kuln timi aatimbol aanib mɔmɔk.”

⁴⁹ Bi yin bi ponn ni ubaa ke Kayafas; uma le nan ye Uwumbɔr aatotoorninkpel libiln ngbaan; le u bui biken, “Naa nyi nibaa,

⁵⁰ kaa nyi ke ni ŋan ke uja ubaa kpo binib mɔmɔk pu, aan litimbol ngbaan mɔmɔk taa kuln.”

⁵¹ Waah len pu na, naa ye ubaa pu le u len. U nan ye Uwumbɔr aatotoorninkpel le libiln ngbaan. Nima pu na, Uwumbɔr Aafuur Nyaan nan cha u len ke Yesu ga kpo litimbol ngbaan aanib mɔmɔk pu.

⁵² Naa ye litimbol ngbaan baanja pu le u ga kpo. U ga kpo ki kuun Uwumbɔr aanib bi yaa ki bi ŋipepel mɔmɔk ni na, ki kpaan bi ke bi ŋa unibaan.

⁵³ Uwumbər aatotoorninkpel ngbaan aah len kina na, liyaadaal ngbaan ki joo cha, bi nan kpokl baah ga ɲa pu ki ku Yesu na.

⁵⁴ Nima pu le Yesu aa nan ki chuun mpaan pu Juu yaab aatiŋ ni. U nan nyan nima ki buen kitiŋ kibaa ni, bi yin ki ke Efraim, le u ni waadidiliib ti bi nima. Kaa daa nteersakpiin chee.

⁵⁵ Tɔ, ni nan gur siib le Juu yaab ji njim mu bi yin mu ke Lakr-ŋer aajim na.‡ Njim aawiin aa nan kee fuu, le kinipaak nyan itingbaan ni ki buen Jerusalem, bi ti ɲa bibaa chain.

⁵⁶ Le bi ban Yesu. Baah si Uwumbər Aadichal ni na, le bi baa tɔb, “Ni dak kinye? U ga tee dan njim mue ni aan waan dan?”

⁵⁷ Le Uwumbər aatotoorninkpiib ni Farisii yaab nan bui bi ke unii ubaa yaa nyi waah bi nin chee na kan, u mək bi, aan bi buen ti chuu u.

12

*Upii ubaa aah nyuŋ Yesu pu na
(Matiu 26.6-13; Mak 14.3-9)*

¹ Tɔ, ni nan gur iwiin iloob le Juu yaab ji Lakr-ŋer aajim ngbaan, le Yesu buen Betani aatiŋ ni. Lasarus, u Yesu nan fikr u nkun ni na, mu nan bi nima.

² Le bi ɲa tijikaar ti ɲan na nima tii Yesu. Mata nan yoor tijikaar ngbaan siin bi. Lasarus nan ye binib bi nan ji Yesu chee tijikaar na ponn ni ubaa.

³ Le Mari yoor tulalee u kpa kidaak sakpen na kpalba ubaa, ki di ɲmir Yesu aataa, ki di uyikpir

‡ **11:55** : Israel yaab nan ji Lakr-ŋer aajim ke bi teer buyoonn Uwumbər nan nyan bi tinaagbiir ni, Ijipt aatiŋ ni na. Lik Nnyam 12.1-27.

per utaa. Tulalee ngbaan aah nu mɔ na, waabaam gaa kidiik ni. Bi yin tulalee ngbaan ke naad.

⁴ Le Yesu aadidiliib ponn ni ubaa, bi yin u ke Judas Iskariot, u ga nan kooh Yesu na, baa ke,

⁵ “Ba ɲa baa di tulalee ngbaan kooh ki kan ɲimombil ɲi ɲeer iwiin ikui itaa aapal ki di tii bigiim?”

⁶ Judas aatafal aa nan bi bigiim ni. U nan ye unaayuk la, ki nan ye unii u joo ɲimombil aataakɔr na, ki su baah di ɲimombil ɲi ɲa li ponn ni na. Nima le cha u len kina.

⁷ Le Yesu bui Judas, “Di cha Mari. U joo tulalee wee u toor mi kiir maasub daal la.

⁸ Bigiim ga li bi ni chee n-yoonn mɔmɔk. Mma aan li bi ni chee n-yoonn mɔmɔk.”

Baah kpokl ke bi ga ku Lasarus pu na

⁹ Tɔ, Juu yaab pam nan ɲun ke Yesu bi Betani aatinj ni, le ki choo u chee. Naa ye Yesu baanja pu le bi dan. Bi nan ban bi kan Lasarus, u Yesu nan fikr u nkun ni na mu.

¹⁰ Nima pu le Uwumbɔr aatotoorninkpiib kpokl ke bi ga ku Lasarus mu;

¹¹ ba pu? u pu le Juu yaab pam gaa Yesu ki kii, kaa ki dii bima Uwumbɔr aatotoorninkpiib.

Jerusalem aanib aah nyun Yesu pu na

(Matiu 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Ki woln kitaak le kinipaak ki bi Jerusalem ke bi ti ji njim na ɲun ke Yesu choo.

¹³ Le bi yoor tibɔkɔpafar ki ti tooh u nsan ni, le ki tar, “Hosiana, * Uwumbɔr ɲa tinyoor ɲa unii u choo

* **12:13** : Hosiana aataaa le ye ke “Gaa timi lii.”

waayimbil ni na pu. Uwumbər ɲa tinyoor ɲa Israel yaab Aabərkpaa pu.”†

14 Le Yesu kan ubonsal ki diɲ u pu ke Uwumbər Aagbaɲ aah len pu na ke,

15 “Sionn aatiɲ aanib, taa san ijawaan man.

Lik man, nimi Aabərkpaa choo
ki dik ubon u laa diin na pu.”

16 Kinipaak ngbaan aah tooh Yesu nsan pu kina na, n-yoonn ngbaan le waadidiliib aa bee naatataa. Uwumbər aah yoor Yesu paacham na, n-yoonn ngbaan le bi teer ke ni ɲmee Uwumbər Aagbaɲ ni ke bi ga ɲa u kina, le ki teer kinipaak ngbaan aah nan ɲa u pu na.

17 Kinipaak ki nan bi Yesu chee bundaln u yin Lasarus ke u nyan likaakul ni ki fikr u nkun ni na le nan mooni tibər ngbaan.

18 Le binib pam ɲun waah tun lijiniir aatuln ngbaan pu na. Nima le cha bi tooh u nsan ni.

19 Farisii yaab aah kan kina na, le bi bui tɔb, “Ni kan aa? Taa ki kpa tinyoor tibiaa. Dulnyaa ni aanib mɔmɔk dii uma la.”

Griik yaab bibaa aah ban Yesu pu na

20 Binib bi dan Jerusalem bi nan ji njim ngbaan ki doon Uwumbər na, bi ponn ni bibaa nan ye Griik yaab.

21 Le bi dan Filip chee. Filip nan ye Betseda aatiɲ ki bi Galilee aatiɲ ni na aanii la. Le bi bui u, “Uninkpel, ti ban ti kan Yesu.”

22 Le Filip buen ti tuk Andru. Le bi mɔmɔk bilee buen ti tuk Yesu.

† 12:13 : Lik Ilahn 118.25, 26.

²³ Le u bui bi, “Buyoonn Uwumbər ga yoor min Unibən Aabo paacham na fuu ni a.

²⁴ M tuk nimi mbamən la, bi yaa di lidibil libaa bun kan, li ga kpo le ki nin ɲa tijikaar sakpen; bi yaa kaa di li bun kan, laan kpo, ki mu aan ɲa tijikaar, li ga li ye libil libaa la.

²⁵ Unii umək gee waaməfal ki jer min Yesu na, waaməfal ga bee yəli la. Unii umək gee min ki jer waaməfal dulnyaa wee ni na, u ga li kpa liməfal li kaa kpa ndoon na, kaan bee yəli.

²⁶ Unii yaa ban ke u tun lituln tii mi kan, udaan li dii mi. Maah bi nin chee na, maatutunn mu ga li bi nima. Unii yaa tun lituln tii mi kan, Nte Uwumbər ga nyun udaan.”

Yesu aah len waakun aabər pu na

²⁷ “Dandana, nsui bii sakpen a. M ga len kinye? M ga len ke, ‘Nte, nyan mi falaa u choo na ni ii?’ Maan len kina; ba pu? ɲitaa ɲi pu m dan dulnyaa wee ni na le ye ke m ji falaa ngbaan.

²⁸ Nte, cha binib nyun si.”

Waaah len kina na, le nneel nyan ni paacham ki len ke, “M cha bi nyun mi, ki ga ki cha bi nyun mi.”

²⁹ Kinipaak ki si u chee ki ɲun nneel ngbaan pu na, bi ponn ni bibaa nan bui ke utaal le gbenni, biken mu bui ke Uwumbər aatuun le len u chee.

³⁰ Le u bui bi, “Nneel ngbaan aa len m chee min baanja pu la. Mu len ni mu pu la.

³¹ Dandana wee, Uwumbər ga ji dulnyaa wee ni aanib tibər, ki ga jenn nyan kinimbəɲ ki ye dulnyaa aanib aayidaan na, ki ɲa ki yəli.

³² Bi yaa yoor mi kitiɲ paacham kan, m ga daa foor binib məmək dan mbaa chee.”

³³ U nan len kina ke bi bee waah ga kpo pu na.

³⁴ Le kinipaak ngbaan bui u, “Ti n̄un Uwumb̄ar Aagbaŋ len ke Kristo u ga gaa timi lii na ga li bi n-yoonn m̄əm̄ək. Aa ŋa kinye ki len ke bi ga yoor Unib̄on Aabo kitiŋ paacham? N̄ma ye Unib̄on Aabo ngbaan?”

³⁵ Le u bui bi, “Min u ye nwiihn na, maan ki li bi nikaasisik ni, ni yunn. Dii nwiihn mu aah laa bi pu na man, aan mb̄omb̄oon taa pii nimi. Unii um̄ək chuun mb̄omb̄oon ni na kan, waa nyi waah cha niw̄əb na.

³⁶ Buyoonn min u ye nwiihn na laa bi ni chee na, gaa mi ki kii man, aan ki ŋa nwiihn ni aabim.”

Juu yaab aah kaa gaa Yesu ki kii pu na

Yesu aah len kina na, le u nyan nima ki b̄ar ke bi taa ki kan u.

³⁷ U nan tun lijinjiir aatun pam binimbil ni. Bi mu aa nan gaa u ki kii.

³⁸ Baa gaa u ki kii, aan ni gbiin Uwumb̄ar aab̄onabr Aisaya aah nan len pu na ke, “Uwumb̄ar, ŋma pak taah len pu na?

N̄ma bee saah kpa mp̄oon pu na?”‡

³⁹ Aisaya aah len kina na, le baa ŋmaa gaa Yesu ki kii; Aisaya mu ki len ke,

⁴⁰ “Uwumb̄ar j̄əb binimbil ke bi taa li waa; ki cha bitafal p̄əə, bi taa bee waaliin aatataa, ki taa fenn dan uw̄əb ke u tii bi laafee.”§

⁴¹ Aisaya nan len kina; ba pu? u nan kan Yesu aah nyuun sakpen pu na, le ki len waab̄ar.

⁴² T̄ə, Juu yaab aaninkpiib pam nan gaa Yesu ki kii; Farisii yaab pu, le baa len lipaal ke bi gaa u ki

‡ 12:38 : Lik Aisaya 53.1. § 12:40 : Lik Aisaya 6.10.

kii. Bi yaa len ke bi gaa u ki kii kan, Farisii yaab ngbaan ga nyan bi mmeen aadiik ni.

⁴³ Nima le mək ke Juu yaab aaninkpiib ngbaan gee binib aapak ki jer Uwumbər yaan.

Tibər aajim aah ga li bi pu na

⁴⁴ Le Yesu teen ke, “Unii umək gaa mi ki kii na kan, naa ye min baanja le u gaa ki kii, u gaa u tun ni mi na mu ki kii.

⁴⁵ Unii umək kan mi na kan, u kan Uwumbər u tun ni mi na mu.

⁴⁶ M ye nwiihn le ki dan dulnyaa ni ke m nan woln binib aanibil, aan unii umək gaa mi ki kii na kan, waan ki li bi mbəmbəən ni.

⁴⁷ Unii yaa n̄un maaliin, ki yaa kaa kii i kan, maan ji u tibər; maa dan ke m nan ji dulnyaa ni aanib tibər, m dan ke m gaa bi lii la.

⁴⁸ Unii umək yii mi, kaa gaa maaliin na kan, tiwan nibaa bi ki ga mək ke waabər bii a. Kookoo aataadaal kan, maaliin le ga mək ke waabər bii,

⁴⁹ ba pu? maa len mbaa pu. Nte Uwumbər u tun ni mi na, uma le tuk mi maah ga len pu na.

⁵⁰ M bee ke unii umək kii waaliin na ga li kpa liməfal li kaa kpa ndoon na. Nima pu na, waah tuk mi pu na, m len kina la.”

13

Yesu aah finn waadidiliib aataa pu na

¹ Ni nan ye kitaak ki ga nan ji aan ki woln Lakr-jer aajim* daal na. Le Yesu nyi ke ni n̄eer u nya dulnyaa wee ni, ki buen Ute Uwumbər chee.

* **13:1** : Israel yaab nan ji Lakr-jer aajim ke bi teer buyoonn Uwumbər nan nyan bi tinaagbiir ni, Ijpt aatin̄ ni na. Lik Nnyam 12.1-27.

N-yoonn məmək u nan gee waanib bi bi dulnyaa ni na. U gee bi mbaməm ki ti saa ndoon.

² Le ni neer bi ji kijook aajikaar. Le kinimbəŋ dan nan koo Judas Iskariot u ye Simonn aajapəən na aasui ni ke u kooh Yesu.

³ Yesu nyi ke Ute Uwumbər tii u mpəən məmək, ki nyi ke u nyan ni Uwumbər chee, ki ga ki gir buen u chee la.

⁴ U ni waadidiliib nan kal ke bi ji tijikaar, le u fi sil, ki chuu peer waawanpeenkaan, ki di linaapuul buu uchaŋ ni,

⁵ le ki ban nnyun ŋa lisambil ni, ki piin ki bi finni waadidiliib aataa, ki joo linaapuul li bi uchaŋ ni na per bitaa.

⁶ Waah ti fuu Simonn Piita chee na le Simonn Piita bui u, “Ndindaan, sin le tee labr finn ntaa aa?”

⁷ Le Yesu bui u, “Dandana, saa bee maah ŋani pu na aatataa. N-yoonn choo le aa ga nan bee.”

⁸ Le Piita bui u, “Saan finn ntaa daalbaadaal.”

Le Yesu bui u, “M yaa kaa finn aataa kan, saan ki li ye maanii.”

⁹ Le Simonn Piita bui u, “Ndindaan, kina kan, taa finn ntaa baanja. Finn ŋŋaal ni n-yil mu.”

¹⁰ Le Yesu bui u, “Unii yaa fu nnyun kan, waan ki li ban u finn uwon, see utaa baanja le u ga finn; ba pu? uwon məmək bi chain. Tə, nimi le bi chain; ni mu aa ye ni məmək.”

¹¹ Yesu nyi ke udaan u ga kooh u na bi bi ponn ni, nima le cha u len ke naa ye bi məmək le bi chain.

¹² Waah finn bitaa ti doo, ki ki peen waawanpeenkaan, ki gir kal waakakaa chee na, le u baa bi, “Ni bee maah ŋa pu na aatataa aa?”

¹³ Ni yin mi ke Uməmɔkr, ki ki yin mi ke Nidindaan. Ni len mbamɔn la; ba pu? m ye kina la.

¹⁴ Tɔ, min u ye Nidindaan ni nimi Aaməmɔkr na aah finn nitaa pu na, ni ɲan ke ni mu li finni tɔb aataa kina.

¹⁵ M mɔk nimi limɔkl la, ke ni mu li ɲani tɔb ke maah ɲa nimi pu na.

¹⁶ M tuk nimi mbamɔn la, unaagbiija ubaa aa jer udindaan. Unii u bi tun ni u na ubaa aa jer unii u tun u na.

¹⁷ Ni yaa bee maah len pu na aatataa, ki yaa ɲani kina kan, ni ga li kpa mpopiin.

¹⁸ “Maa len ni mɔmɔk pu. M nyi maah nyan bi na aasui ni aah bi pu na, ki nyan nimi ke ni gbiin Uwumbɔr Aagban aah len pu na ke, ‘M ni unii u kpaan ni ji lisambil ni na, uma le fii sil m pu.’[†]

¹⁹ M tuk nimi tiwan ni kaa kee ɲa na aabɔr dandana, ke ni yaa nan ɲa kan, ni ga pak ke m ye maah ye u na.

²⁰ M tuk nimi mbamɔn la, unii yaa gaa maah ga tun unii u na, u gaa mi le na. Unii yaa gaa mi kan, u gaa Uwumbɔr u tun ni mi na le na.”

Yesu aah tuk bi ke bi ponn ni ubaa ga kooh u pu na

(Matiu 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)

²¹ Yesu aah len kina na, le usui bii sakpen. Le u bui bi, “M tuk nimi mbamɔn la, ni ponn ni ubaa ga kooh mi.”

²² Le waadidiliib lik tɔb, kaa bee waah len u na.

²³ Waadidiliib ponn ni ubaa, u Yesu gee u na nan ka gbɔk u ki ji tijikaar.

[†] **13:18** : Lik Ilahn 41.9.

24 Le Simonn Piita di unjaal mək u ke u baa Yesu ke u len ŋma.

25 Le udidir ngbaan foor duun Yesu ki baa u, “Ndindaan, ŋma ye?”

26 Le Yesu bui u, “M yaa war bisaa, ki di ŋa tikpin ni, ki di tii u na kan, uma le na.” Waah len kina na, le u war bisaa ki di ŋa tikpin ni, ki di tii Judas, u ye Simonn Iskariot aajapɔɔn na.

27 Judas aah gaa bisaa ngbaan na, le kinimbɔɔn koo usui ni. Le Yesu bui u, “Saah ga ŋa pu na kan, ŋa mala.”

28 Binib bi nan bi ji tijikaar na ponn ni ubaa aa nyi ŋitaa ŋi pu Yesu tuk u kina na.

29 Judas le joo ŋimombil aataakɔɔr. Nima pu le bibaa dak ke Yesu tuk u ke u buen ti daa baah ban ŋjim aajikaar ti na la. Le biken mu dak ke Yesu tuk u ke u buen ti tii bigiim le ŋimombil.

30 Judas aah gaa bisaa ngbaan na, libuul ngbaan ni le u nyan kidiik ni. Ni nan ye kinyeek la.

Yesu aah tii bi nkaal pɔɔn pu na

31 Judas aah nyan na, le Yesu bui bi, “Dandana, Uwumbɔɔr ga nyun min Unibɔɔn Aabo. M pu, le binib ga nyun Uwumbɔɔr.

32 Bi yaa nyun Uwumbɔɔr m pu kan, Uwumbɔɔr mu ga nyun mi ubaa chee. U ga nyun mi dandana wee la.

33 Maabim, m ga li bi ni chee ni yunn siib la. Ni ga li ban mi. Maah nan tuk Juu yaab pu na, kina le m ki tuk ni mu dandana, ke naan ŋmaa buen maah cha nin chee na.

34 M tii nimi nkaal pɔɔn la, ke ni li gee tɔb. Maah gee nimi pu na, ni mu li gee tɔb kina.

³⁵ Ni yaa gee tɔb kan, nima le ga cha binib mɔmɔk bee ke ni ye maadidiliib.”

*Yesu aah bui ke Piita ga nee u pu na
(Matiu 26.31-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34)*

³⁶ Le Simonn Piita baa u, “Ndindaan, aa ga buen la chee?”

Le Yesu bui u, “Maah cha nin chee na, saan ηmaa dii mi dandana. N-yoonn choo, le aa ga nan buen.”

³⁷ Le Piita baa u, “Ndindaan, ba pu maan ηmaa dii si dandana? M ga ηmaa kpo aa pu.”

³⁸ Le Yesu baa u, “Aa ga sil ηmaa kpo m pu uu? M tuk si mbamɔn la, aa ga len nfum mutaa ke saa nyi mi, le ukooja nin wii.”

14

Yesu le ye nsan mu cha Uwumbɔr chee na

¹ “Ni taa cha ilandak li muk nimi. Ni gaa Uwumbɔr ki kii man, ki gaa m mu ki kii man.

² Tidir wiir Nte Uwumbɔr do. Ti yaa kaa ba wiir kan, m ba ga tuk nimi. M cha m ti toor nkookoo yaan ki kiir nimi la.

³ M yaa buen ti toor nkookoo yaan ki kiir nimi kan, m ga gir ni, ki nan yoor nimi buen mbaa chee, ni ti li bi maah ga li bi nin chee na.

⁴ Ni nyi maah cha nin chee na aasan.”

⁵ Le Tomas bui u, “Ndindaan, taa nyi saah cha nin chee na. Ti ga ηa kinye ki li nyi nsan mu cha nima na?”

⁶ Le Yesu bui u, “Min le ye nsan ngbaan, ni mbamɔn, ni limɔfal. Ubaa aan dan Nte Uwumbɔr chee, see u dii mi.

⁷ Ni yaa ba nyi mi kan, ni ba ga li nyi Nte Uwumbɔr mu. Dandana ni nyi u, ki kan u.”

⁸ Le Filip bui u, “Ndindaan, mɔk timi Aate. Nima le tinimbil ga gbiin.”

⁹ Le Yesu baa u, “Filip, m bi ni chee ni yunn kina, le saa bee mi ii? Unii umɔk kan mi na, u kan Nte Uwumbɔr mu le na. Ba pu aa bui mi ke m mɔk nimi Nte?”

¹⁰ M bi Nte Uwumbɔr ni, Nte Uwumbɔr mu bi m ni. Saa pak kina aa? Maah tuk nimi iliin i na, maa len mbaa pu. Nte Uwumbɔr u bi m ni na le cha m tun waatuln.

¹¹ “Ni li pak ke m bi Nte Uwumbɔr ni, Nte Uwumbɔr mu bi m ni. Ni yaa kaa pak maah len pu na kan, gaa mi ki kii lituln ngbaan pu man.

¹² M tuk nimi mbamɔn la, unii umɔk gaa mi ki kii na kan, u ga tun lituln ke maah tun pu na. U mu ga tun lituln li jer lituln ngbaan na; ba pu? m cha Nte Uwumbɔr chee la.

¹³ Ni yaa mee Uwumbɔr tiwan nimɔk maayimbil pu na kan, m ga ŋa naah ban pu na tii nimi, aan binib nyun Uwumbɔr, min Ujapɔɔn pu.

¹⁴ Ni yaa mee mi tiwan maayimbil pu kan, m ga ŋa naah ban pu na tii nimi.”

Uwumbɔr Aafuur Nyaan aah ga fuu ni pu na

¹⁵ “Ni yaa gee mi kan, ni ga kii maamɔb,

¹⁶ le m ga mee Nte Uwumbɔr, le u ga tii nimi Uteter uken, u li bi ni chee n-yoonn mɔmɔk.

¹⁷ Uma le ye Uwumbɔr Aafuur Nyaan mu ye mbamɔn na. Dulnyaa aanib aa ŋmaa gaa mu; ba pu? baa waa mu, ki mu aa nyi mu. Nimi le nyi mu; ba pu? mu bi ni chee, ki ga li bi ni ni.

¹⁸ “Maan di nimi lii nibaa. M ga gir ni ni chee.

19 Ni gur siib le dulnyaa aanib aan ki kan mi. Nimi le ga kan mi. Maah kpa limɔfal na, nima pu le ni mu ga li kpa limɔfal.

20 Liyaadaal ngbaan le ni ga bee ke m bi Nte Uwumbɔr ni, le ni mu bi m ni, le m mu bi ni ni.

21 “Unii umɔk nyi maakaal ki kii mu na, uma le gee mi. Unii yaa gee mi kan, Nte Uwumbɔr ga li gee udaan ngbaan. M mu ga li gee u, ki ga di mbaa mɔk u.”

22 Le Judas uken na, naa ye Judas Iskariot, baa u, “Ndindaan, ba pu aa ga di aabaa mɔk timi, kaan di mɔk dulnyaa ni aanib?”

23 Le Yesu bui u, “Unii yaa gee mi kan, u ga kii maaliin, le Nte Uwumbɔr ga li gee u, le ti ga dan u chee, ki ga li bi u chee.

24 Unii yaa kaa gee mi kan, waan kii maaliin. Maah tuk nimi iliin i na aa ye maaliin, i ye Uwumbɔr u tun ni mi na aaliin la.

25 “Maah laa bi ni chee na, le m tuk nimi tibɔr timina.

26 Nte Uwumbɔr ga tun ni Uteter, maayimbil pu. Uteter ngbaan ye Waafuur Nyaan la. Uma le ga mɔk nimi tibɔr mɔmɔk aatataa, ki ga teer nimi maah tuk nimi tibɔr timɔk na.

27 “M tii nimi nsuudoon la. Maah kpa nsuudoon pu na, kina le m tii nimi. Dulnyaa aawan aa ŋmaa tii nimi nsuudoon ke maah tii nimi pu na. Ni taa cha ilandak li muk nimi, ki taa san ijawaan man.

28 Ni ŋun m len ke m ga buen ki ga ki gir ni, ni chee. Ni yaa gee mi kan, ni ba ga li kpa mpopiin ke m buen Nte Uwumbɔr chee; ba pu? Nte jer mi.

29 M tuk nimi tiwan ni kaa kee ŋa na aabɔr dandana, ke ni yaa nan ŋa kan, ni gaa mi ki kii.

³⁰ Maan ki len ni chee tibər ni yunn; ba pu? dulnyaa wee aayidaan kinimbəŋ le choo. Ki mu aan ŋmaa ŋa mi nibaa.

³¹ M ban ke dulnyaa ni aanib bee ke m gee Nte Uwumbər, nima le m ŋani waah tuk mi pu na məmək.

“Fiin, ti li cha man.”

15

Yesu aah ye lisupuul bamənn pu na

¹ “Min le ye ndaan aasubil aasupuul bamənn na. Nte Uwumbər le ye ukpaal u lik busub ngbaan na.

² Ibon imək bi m pu kaa lu ŋisubil na, u ga per i lii. Ibon imək lu ŋisubil na, u ga toor i, i moo lu ŋisubil.

³ Maah tuk nimi maaliin na, ima le toor nimi aabimbin.

⁴ Ni li kpaan m chee man, m mu kpaan ni chee. Mbon yaa bi mubaa, kaa tuu busub pu kan, mu aan ŋmaa lu ŋisubil. Kina le ni mu yaa kaa kpaan m chee kan, naan ŋmaa li ŋani tinyoor tii Uwumbər.

⁵ “Min le ye lisupuul ngbaan. Le ni ye ibon. Unii umək kpaan m chee, m mu kpaan u chee na, udaan ngbaan ŋani tinyoor sakpen tii mi; ni mu yaa kaa kpaan m chee kan, naan ŋmaa ŋa nibaa.

⁶ Unii yaa kaa kpaan m chee kan, u ga ŋa yəli ke mbon mu kaa tuu busub pu na aah kuur pu na la. Le Uwumbər ga mee u lii ke binib aah peei ibokuun pu ki joo tuur mmii na. ⁷ Ni yaa kpaan m chee, ki yaa joo maaliin nisui ni kan, mee Uwumbər naah ban pu na man, le u ga ŋa kina tii nimi.

⁸ Ni yaa ɲani tinyoor sakpen tii Nte Uwumbər kan, nima le ga nyuŋ u, ki ga mək ke ni sil ye maadidiliib.

⁹ Nte Uwumbər aah gee mi pu na, kina le m mu gee nimi. Ni li beenin ye maah gee bi na.

¹⁰ M ɲani Nte Uwumbər aah tuk mi pu na, le u beenin gee mi. Ni mu yaa ɲani maah tuk nimi pu na kan, m mu ga li beenin gee nimi.

¹¹ “M tuk nimi tibər timina ke ni li kpa mpopiin ke maah kpa pu na. M ban ke ni li kpa mpopiin mbaməm.

¹² Maakaal le ye ke ni li gee tɔb ke maah gee nimi pu na.

¹³ Unii yaa kpo ujɔtiib pu kan, ubaa aa ki bi, ki kpa ngeehm ki ti jer kina.

¹⁴ Ni yaa ɲani maah tuk nimi pu na kan, ni ye njɔtiib la.

¹⁵ Maan ki yin nimi ke bitutum; m yin nimi ke njɔtiib la. Ututunn aa nyi udindaan aabər məmək; m tuk nimi tibər timək m ɲun Nte Uwumbər chee na.

¹⁶ Nimi le aa nyan mi. Min le nyan nimi, ki siin ke ni li ɲani tinyoor ti ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na, ke ni yaa mee Nte Uwumbər tiwan maayimbil pu kan, u ga tii nimi.

¹⁷ Ni li gee tɔb. Maah tii nimi nkaal mu na le na.”

Dulnyaa aanib aah ga li nan Yesu aanib pu na

¹⁸ “Dulnyaa aanib yaa nan nimi kan, ni li nyi ke bi puen nan mi la, le ki nin nan ni mu.

¹⁹ Ni yaa ba ye dulnyaa yaab kan, dulnyaa yaab ba ga li gee nimi ke baah gee tɔb pu na; ni mu aa ye dulnyaa yaab. M nyan nimi dulnyaa ni aanib aakaasisik ni, nima le cha dulnyaa yaab nan nimi.

²⁰ Teer man maah nan tuk nimi pu na ke, ‘Un-aagbiija ubaa aa jer udindaan.’ Bi yaa nan ŋa mi falaa kan, bi ga ŋa ni mu falaa. Bi yaa nan kii maaliin kan, bi ga kii nimi aaliin mu.

²¹ Baa nyi Uwumbɔr u tun ni mi na. Nima le bi ga ŋa nimi falaa m pu.

²² M yaa kaa ba dan dulnyaa ni ki nan tuk bi maabɔr kan, baa ba ga li kpa taani; naah bi pu na, bi kpa taani; ba pu? maah tuk bi maabɔr na, baan ki ŋmaa len ke baa nyi ti.

²³ Unii yaa nan mi kan, naa ye min baanja le u nan, u nan Nte Uwumbɔr mu la.

²⁴ M tun lijnjiir aatun binimbil ni. Ubaa aa ki bi, ki ga ŋmaa tun lijnjiir aatun kina. M yaa kaa ba tun lijnjiir aatun ngbaan binimbil ni kan, baa ba ga li kpa taani; naah bi pu na, bi kpa taani; ba pu? bi kan maah tun pu na, ki nan m ni Nte Uwumbɔr mɔk.

²⁵ Bi nan timi kina ke ni gbiin Uwumbɔr Aagban aah len pu na ke, ‘Bi po nan mi fam la, naa ye ke m ŋa bi nibaa.’*

²⁶ “Tɔ, Uteter na ga fuu ni. Uma le ye Nte Uwumbɔr Aafuur Nyaan mu ye mbamɔn, ki nyan ni Uwumbɔr chee na. Min le ga tun ni mu ni chee. Muma le ga nan tuk nimi maabɔr.

²⁷ Ni mu ga tuk binib maabɔr; ba pu? ni nan bi m chee, maah piin maatuln buyoonn ki nan saa dandana na.

16

¹ “M tuk nimi binib aah ga nan ŋa nimi falaa pu na, ke ni yaa nan ŋa kan, ni taa gir puwɔb.

* 15:25 : Lik Ilahn 35.19; 69.4.

² Bi ga nyan nimi mmeen aadir ni; n-yoonn mbaa mu choo, unii yaa ku nimi kan, u ga li dak ke u tun Uwumbər aatuhn le na.

³ Baa nyi Nte Uwumbər, kaa nyi m mu. Nima le ga cha bi ɲa nimi kina.

⁴ M tuk nimi baah ga ɲa nimi pu na, ke n-yaayoonn yaa nan fuu ni kan, ni ga teer ke m nan tuk nimi kina.”

Uwumbər Aafuur Nyaan aatuhn

“Maah nan bi ni chee na, nima le cha maa nan puen tuk nimi tibər tee.

⁵ Dandana, m ga ki gir buen u tun ni mi na chee, le ni ponn ni ubaa aa baa mi ke m cha la chee.

⁶ Maah bui ke m ga buen cha nimi na, nima pu le nisui bii sakpen.

⁷ M tuk nimi mbamən la, m yaa buen kan, ni ɲan ki tii nimi; ba pu? m yaa kaa buen kan, Uteter ngbaan aan dan. M yaa buen kan, m ga tun ni u ni chee.

⁸ U yaa fuu ni kan, u ga mək dulnyaa ni aanib ke bi ye titunwanbirdam, ki ga mək bi ke m ye uninyaan la, ki ga mək bi ke Uwumbər ga ji bi tibər.

⁹ U ga mək bi ke bi ye titunwanbirdam; ba pu? baa gaa mi ki kii.

¹⁰ U ga mək bi ke m ye uninyaan la; ba pu? m ga buen Nte Uwumbər chee, le naan ki kan mi.

¹¹ U ga mək bi ke Uwumbər ga ji bi tibər; ba pu? u jin kinimbəŋ ki ye dulnyaa wee ni aayidaan na tibər.

¹² “M kpa tibər pam ki ga tuk nimi; ti mu ye nnan aabər la, naan ɲmaa gaa ti dandana.

¹³ Uwumbər Aafuur Nyaan mu ye mbamən na yaa nan fuu ni kan, mu ga tuk nimi mbamən

məmək; mu aan len mubaa pu; mu aah ηun Uwumbər chee ti na, tima le mu ga len, ki ga tuk nimi budabu ga nan ηa n-yoonn mu choo na na.

¹⁴ Mu ga nyuη mi; mu ga di maabər tuk nimi.

¹⁵ Nte Uwumbər aabər məmək ye maabər la. Nima le cha m bui nimi ke mu ga di maabər tuk nimi.”

Mpombiin ni mpopiin pu

¹⁶ “Ni yaa kpee siib kan, naan ki kan mi. Le ni ki kpee siib kan, ni ga ki kan mi.”

¹⁷ Le waadidiliib bibaa baa tɔb, “Waah len pu na aatataa ye kinye? U bui ke ni yaa kpee siib kan, taan ki kan u, ni ki kpee siib kan, ti ga ki kan u, ki bui ke u ga buen Ute Uwumbər chee.

¹⁸ ‘Ni kpee siib’ aatataa ye kinye? Taa nyi waah len pu na aatataa.”

¹⁹ Le u bee ke bi ban bi baa u tibər ngbaan aatataa. Le u bui bi, “M len ke ni yaa kpee siib kan, naan ki kan mi, ni ki kpee siib kan, ni ga ki kan mi. Ni baa tɔb maah len pu na aatataa la aa?

²⁰ M tuk nimi mbamən la, nimi le ga li kaani ki wii; dulnyaa aanib ma ga li kpa mpopiin. Ni ga li kpa mpombiin; nimi aapombiin ngbaan mu ga nan kpaln mpopiin.

²¹ Upii yaa ban u maa ubo kan, u ga li kpa mpombiin waafalaa pu. U ti ma ubo doo kan, waan ki teer falaa ngbaan aabər, u ga li kpa mpopiin la; ba pu? unipəən koo ni udo.

²² Ni bi kina le ni mu chee. Dandana, ni kpa mpombiin la. M ni nimi ga nan ki kan tɔb, le ni ga li kpa mpopiin. Ubaa aan ηmaa nyan mpopiin ngbaan nisui ni.

23 “Liyaadaal ngbaan, naan ki baa mi tiwan nibaa pu. M tuk nimi mbamɔn la, ni yaa mee Nte Uwumbɔr tiwan nimɔk maayimbil pu na kan, u ga tii nimi.

24 Naa kee mee Uwumbɔr tiwan nibaa maayimbil pu, ki nan saa din. Ni li mee u, le ni ga kan, ki li kpa mpopiin mbamɔm.”

Yesu aah nyaŋ dulnyaa pu na

25 “M ŋakl ŋiyataŋak le ki tuk nimi tibɔr timina. N-yoonn choo, maan ki ŋakl ŋiyataŋak tuk nimi. M ga di iliin i diin na le tuk nimi Nte Uwumbɔr aabɔr.

26 Liyaadaal ngbaan le ni ga mee Uwumbɔr maayimbil pu. Maa len ke m ga mee Nte Uwumbɔr ki tii nimi;

27 uma ubaa le gee nimi; ba pu? ni gee mi, ki pak ke m nyan ni u chee.

28 Tɔ, m nyan ni Nte Uwumbɔr chee, le ki dan dulnyaa ni. Dandana, m ga nya dulnyaa ni, ki gir buen Nte Uwumbɔr chee.”

29 Le waadidiliib bui u, “Dandana, aa len iliin i diin na. Saa ki ŋakl ŋiyataŋak.

30 Dandana ti bee ke aa nyi tiwan mɔmɔk. Binib aa kee baa si, le aa bee baah ban bi baa si pu na. Nima le cha ti pak ke aa nyan ni Uwumbɔr chee.”

31 Le u baa bi, “Ni sil gaa mi ki kii dandana wee la aa?

32 N-yoonn mbaa choo, ki mu fuu ni a, le ni mɔmɔk ga yaa, ki kun, ki cha mi mbaa; m mu aa bi mbaa, Nte Uwumbɔr bi m chee.

33 M tuk nimi tibɔr timina ke ni li kpa nsuudoon m pu. Ni ga kan falaa dulnyaa ni. Ni li kpa lipobil man; ba pu? m nyaŋ dulnyaa a.”

17

Yesu aah mee Uwumbər tii waadidiliib pu na

¹ Yesu aah len kina na, le u waan lik paacham, ki bui ke, “Nte Uwumbər, n-yoonn fuu ni a. Nyun min Aajapəən, le m mu nyun si Nte;

² ba pu? aa ɲa mi binib məmək Aadindaan ke m di liməfal li kaa kpa ndoon na, ki di tii saah tii mi binib bi na məmək.

³ Sin baanja le ye Uwumbər bamənn. Binib bi nyi si, ki nyi mi Yesu Kristo u aa tun ni u na, bima le kpa liməfal li kaa kpa ndoon na.

⁴ M nyun si dulnyaa wee ni; m tun saah tii mi lituln li na ki doo.

⁵ Nte Uwumbər, dulnyaa aah kaa nan kee bi buyoonn na, m nan bi aa chee, le aa nyun mi. Nte, ki nyun mi kina aa chee.

⁶ “M mək bijab bimina saah bi pu na. Aa nyan bi dulnyaa ni aanib ponn ni ki di tii mi la. Bi nan ye saanib la, le aa di bi tii mi, le bi joo saaliin.

⁷ Dandana bi bee ke saah tii mi tiwan nimək na, ni nyan ni aa chee la;

⁸ ba pu? m tuk bi saah tuk mi tibər ti na, le bi gaa ti, ki nyi ke ni ye mbamən ke m nyan ni aa chee, ki pak ke si le tun ni mi.

⁹ “M mee si tii bi. Maa mee si tii dulnyaa aanib. M mee si tii binib bi aa tii mi na la; ba pu? bi ye saanib la.

¹⁰ Maanib məmək ye saanib la. Le saanib mu ye maanib. Le bi nyun mi.

¹¹ Dandana, m choo aa chee la. Maan ki li bi dulnyaa ni; bima le ga li bi dulnyaa ni. Nte Uwumbər u ye chain na, aa tii mi saayimbil. Cha

liyimbil ngbaan aapɔɔn li lik bi, bi li ye unibaan ke m ni si aah ye unibaan pu na.

¹² Maah bi bi chee buyoonn na, m lik bi saayim-bil li aa tii mi na aapɔɔn pu la. M lik bi, le bi ponn ni ubaa aa bee yɔli, see nifam na baanja. Waah bee fam na, ni gbiin Uwumbɔr Aagbar aah len pu na.

¹³ Dandana m choo aa chee la. Maah laa bi dulnyaa ni na, nima le m len aa chee tibɔr timina ke bi li kpa mpopiin ke maah kpa pu na.

¹⁴ M tuk bi saaliin. Maah kaa ye dulnyaa yoo na, kina le bi mu aa ye dulnyaa yaab. Nima le cha dulnyaa aanib nan bi.

¹⁵ Maa mee si ke aa nyan bi dulnyaa ni. M mee si ke aa taa cha kinimbɔŋ ŋa bi nibaa.

¹⁶ Maah kaa ye dulnyaa yoo na, kina le bi mu aa ye dulnyaa yaab.

¹⁷ Ŋa bi chain. Cha saaliin i ye mbamɔn na ŋa bi chain.

¹⁸ Saah tun ni mi dulnyaa wee ni pu na, kina le m mu tun bi dulnyaa ni.

¹⁹ Bi pu le m di mbaa tii si ke bi mu li ye saanib bi bi chain mbamɔm na.

²⁰ “Maa mee si tii bijab bimina baanja. M mee si tii binib bi ga gaa mi ki kii baaliin pu na la.

²¹ M mee si ke bi mɔmɔk li ye unibaan. Nte Uwumbɔr, aa bi m ni, le m mu bi aa ni. Cha bi mu li bi ti ni, aan dulnyaa ni aanib pak ke aa sil tun ni mi.

²² Saah tii mi saabimbinyaan pu na, kina le m mu tii bi, aan bi li ye unibaan ke m ni si aah ye unibaan pu na.

²³ M bi bi ni, le aa mu bi m ni, ke bi kpaan unibaan mbamɔm, aan dulnyaa ni aanib bee ke aa

tun ni mi, ki bee ke aa gee saanib ke saah gee mi pu na.

²⁴ “Nte Uwumbər, saah tii mi binib bi na, m ban bi mu li bi maah bi nin chee na, ki kan saah nyuŋ mi pu na; saah kaa nan kee naan dulnyaa buyoonn na, aa nan gee mi.

²⁵ Nte Uwumbər u ŋani ni ŋan na, dulnyaa aanib aa nyi si. Min le nyi si. Binib bimina mu bee ke aa tun ni mi la.

²⁶ M mək bi saah bi pu na, ki ga li beenin mək bi, ke bi mu li gee tɔb ke saah gee mi pu na, aan m mu li bi bi ni.”

18

Baah chuu Yesu pu na

(Matiu 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Yesu aah len kina ki ti doo na, le u ni waadidiliib puur nkpen mu bi yin mu ke Kidronn na. Isui i lu ŋisubil jikee na aasaak kibaa bi nima chee. Le bi koo kisaak ngbaan ni.

² Le Judas, u ga kooh Yesu na, mu nyi nima chee; Yesu ni waadidiliib nan kuuni nima chee kpala.

³ Le Judas nan di butɔb aajab ni bitutum bi nyan ni Uwumbər aatotoorninkpiib ni Farisii yaab chee na, ki buen kisaak ngbaan ni bi ti chuu Yesu. Bi nan joo ni karyaa mam, ni tijawan.

⁴ Le Yesu nyi budabu ga ŋa u na. Le u tooh bi nsan ni, le ki ti baa bi, “Ni ban ŋma?”

⁵ Le bi bui u, “Ti ban Yesu u ye Nasaref aatin aanii na la.”

Le u bui bi, “Min ye.”

Judas u kooh u na mu nan si butɔb aajab ngbaan chee.

⁶ Yesu aah len ke uma ye na, le bi sur puwəb, ki lir kitin.

⁷ Nima le u ki baa bi, “Ni ban ηma?”

Le bi bui ke, “Yesu u ye Nasaref aatinj aanii na.”

⁸ Le u bui bi, “M tuk nimi ke min ye. Ni yaa ban mi kan, ni cha maadidiliib na li cha.”

⁹ U len kina ke ni gbiin waah len pu na, ke Uwumbər aah tii u binib bi na, waa cha bi ponn ni ubaa bee fam.

¹⁰ Le Simonn Piita joo kijaak aajuk, le ki di gaa per Uwumbər aatotoorninkpel aanaagbiiija aatafagiir. Bi yin unaagbiiija ngbaan ke Malkus.

¹¹ Le Yesu bui Piita, “Di saajuk ngbaan fu kijuchook ni. M taa ji falaa u Nte Uwumbər siin mi na aa?”

Baah di Yesu buen uninkpel Anas chee pu na

¹² Le butəb aajab, ni baaninkpel, ni bitutum ngbaan chuu Yesu ki buu uηaal,

¹³ le ki pue di u buen Anas chee. Anas nan ye Kayafas aachool la. Kayafas nan ye Uwumbər aatotoorninkpel le libiln ngbaan,

¹⁴ ki ye uja u nan tuk Juu yaab ke ni ηan ke unibaan kpo binib məmək pu na.

Piita aah nee Yesu pu na

(Matiu 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Baah di Yesu buen na, le Simonn Piita ni Yesu aadidiir ubaa paan u pu. Uwumbər aatotoorninkpel nyi Yesu aadidiir ngbaan. Nima le u dii Yesu ki koo ni Uwumbər aatotoorninkpel aachiln ni.

¹⁶ Le Piita nan sil mbisaməb chee lipaal. Le Yesu aadidiir u Uwumbər aatotoorninkpel nyi u

na buen ti len usapɔɔn u si kii mbisamɔb na chee, le ki di Piita koo ni.

¹⁷ Le usapɔɔn ngbaan baa Piita, “Aa mu ye uja ngbaan aadidiir ubaa la aa?”

Le u bui u, “Maa ye.”

¹⁸ Tiwoor nan bi. Le Uwumbɔr aatotoorninkpel aatutum, ni Juu yaab aatutum nan di nkoon tuur mmii, ki si wol. Le Piita mu si bi chee, ki si wol mmii.

Uwumbɔr aatotoorninkpel aah jin Yesu tibɔr pu na

(Matiu 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ Le Uwumbɔr aatotoorninkpel baa Yesu waa-didiliib aabɔr, ki baa u waah mɔk binib pu na aabɔr.

²⁰ Le Yesu bui u, “N-yoonn mɔmɔk, le m len binib mɔmɔk aanimbil ni, ki tuk bi Uwumbɔr aaliin, mmeen aadir ni, ni Uwumbɔr Aadichal ni, Juu yaab mɔmɔk aah kuuni nin chee na. Maa len tibɔr tibaa libɔɔl ni.

²¹ Ba ɲa aa baa mi? Baa binib bi ɲun maah len pu na ke m tuk bi kinye. Bi nyi maah len pu na.”

²² Yesu aah len kina na, le ututunn u si u chee na di uɲaal faa u, le ki baa u, “Uwumbɔr aatotoorninkpel chee le aa len kina aa?”

²³ Le Yesu bui u, “M yaa len tibɔbir kan, mɔk binib ngbaan taah bir pu na. Maah len pu na yaa ɲan kan, ba ɲa aa faa mi?”

²⁴ Le Anas di Yesu tun Kayafas u ye Uwumbɔr aatotoorninkpel na chee. Tikululn beenin buu uɲaal.

Piita aah ki nee Yesu pu na

(Matiu 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62)

25 Simonn Piita aah si wol mmii pu na, le bi baa u, “Aa mu ye waadidiliib ponn ni ubaa la aa?”

Le u nee ki bui ke waa ye.

26 Le Uwumbor aatotoorninkpel aanaagbiib ponn ni ubaa, u ye uja u Piita gaa per utafal na aana aabo ubaa na, baa u, “Maa ba kan si Yesu chee kisaak ngbaan ni ii?”

27 Le Piita ki nee. Libuul ngbaan ni le ukooja wii.

Pailat aah jin Yesu tibor pu na

(Matiu 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5)

28 Le bi di Yesu nyan Kayafas aadichal ni, ki di u buen kitiŋ ngbaan aaninkpel aadichal ni, bi yin u ke Pailat. Ni nan ye lichakpitaawoln la. Juu yaab aaninkpiib nan ban ke bi li bi chain ki ji Lakr-jer aajim,* nima le baa nan koo ni lidichal ngbaan ni.

29 Nima pu le Pailat nyan lipaal bi chee, ki ti baa bi, “Ni galn uja ngbaan kinye?”

30 Le bi bui u, “Uja ngbaan yaa kaa ba ye bakadaan kan, taa ba ga chuu u ŋa aanaal ni.”

31 Le Pailat bui bi, “Nimi nibaa gaa u ki ti ji u tibor, nima aakaal aah dii pu na.”

Le bi bui u, “Taa kpa nsan ti ku unii.”

32 Baah len kina na, ni gbiin Yesu aah nan len pu ki mok binib waah ga nan kpo pu na.

33 Le Pailat ki labr koo lidichal na ni, le ki yin Yesu, ki nan baa u, “Sin le ye Juu yaab aabor aa?”

34 Le Yesu baa u, “Saah len pu na, aa len aabaa pu le aan binib le tuk si ke m ye Juu yaab aabor.”

* **18:28** : Israel yaab nan ji Lakr-jer aajim ke bi teer buyoonn Uwumbor nan nyan bi tinaagbiir ni, Ijipt aatiŋ ni na. Lik Nnyam 12.1-27.

³⁵ Le Pailat baa u, “M ye Juu yaab aanii la aa? Sin aabaa aanib ni Uwumbər aatotoorninkpiib le di si ŋa ŋjaal ni. Aa ŋa ba?”

³⁶ Le Yesu bui u, “Maanaan aa ye dulnyaa wee ni aanaan. Maanaan yaa ba ye dulnyaa wee ni aanaan kan, maadidiliib ba ga jan kijaak, Juu yaab taa ŋmaa chuu mi. Maanaan aa ye dulnyaa wee ni aanaan.”

³⁷ Le Pailat baa u, “Aa sil ye ubər la aa?”

Le Yesu bui u, “Ni ye saah len pu na. M dan dulnyaa wee ni ke m nan tuk binib mbamən la. Nima le cha bi ma mi. Unii umək ban mbamən na kan, u ga kii maah len pu na.”

³⁸ Le Pailat baa u, “Mbamən ye kinye?”

Baah len ke bi ga ku Yesu pu na

(Matiu 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25)

Pailat aah len kina na, le u ki nyan lipaal Juu yaab chee, ki ti bui bi, “Maa kan waataani ubaa.

³⁹ Nimi aakaal le ye ke m nyan unaagbiija ubaa lii Lakr-jer aajim yoonn. Ni ban ke m di Yesu, u ye Juu yaab Aabər na lii ii?”

⁴⁰ Le bi teen, “Taa di uja ngbaan lii. Di Barabas lii.” Barabas nan ye ufifir la.

19

¹ Le Pailat di Yesu ŋa waatəb aajab aanjaal ni ke bi lue u ŋinaalab.

² Le bi luu ikokon aayikpupuk ki di chinj u, ki di libəkumaln peen u,

³ le ki choo ki nan dooni u, ki bui u, “Juu yaab Aabər, aa doon aa?” le ki joo binjaal gbaa u.

⁴ Le Pailat ki nyan lipaal, ki ti bui Juu yaab, “M ga di u nyan ni lipaal ni chee, aan ni bee ke maa kan waataani ubaa.”

⁵ Le Yesu nyan ni lipaal, ki beenin chik ikokon aayikpupuk ki pee libəkumaln ngbaan. Le Pailat bui bi, “Lik man, uja ngbaan sɔ.”

⁶ Uwumbɔr aatotoorninkpiib ni baatutum aah kan u na, le bi teen ke, “Kpaa u ndɔpuinkoo pu, kpaa u ndɔpuinkoo pu.”

Le Pailat bui bi, “Nimi nibaa kpaa u ndɔpuinkoo pu man. Maa kan waataani ubaa.”

⁷ Le bi bui u, “Ti kpa nkaal la. Nkaal ngbaan aah dii pu na, u ɲeer nkun; ba pu? u len ke u ye Uwumbɔr Aajapɔɔn la.”

⁸ Pailat aah ɲun ke Yesu bui ke u ye Uwumbɔr Aajapɔɔn na, le ijawaan moo chuu u.

⁹ Le u ki gir koo lidichal ngbaan ni, ki ti baa Yesu, “Aa nyan ni la chee?”

Le Yesu aa len tibaa.

¹⁰ Le Pailat baa u, “Saan gar mi tibaa aa? Li nyi. M kpa mpɔɔn, ki ga ɲmaa di si lii, ki kpa mpɔɔn ki ga ɲmaa kpaa si ndɔpuinkoo pu.”

¹¹ Le Yesu bui u, “Uwumbɔr yaa kaa tii si mpɔɔn kan, saan ɲmaa li kpa mpɔɔn ki ɲa mi nibaa. Nima pu na, unii u di mi ɲa aanjaal ni na, waatunwanbir jer siyaan.”

¹² Waah len kina na, nima le Pailat ban ke u di u lii; le Juu yaab teen ke, “Aa yaa di uja ngbaan lii kan, saa ye Ubɔrkpaan Siisa aajɔ; unii umək len ke u ye ubɔr na, u ye Siisa aadin la.”

¹³ Pailat aah ɲun kina na, le u ki nyan Yesu lipaal ki ti kal ubɔjir aajal pu, bi yin nima chee ke

“Ntakpateer paab.” Juu yaab aaliin ponn ni, bi yin nima chee ke “Gabata.”

¹⁴ Ni nan ye Lakr-jer aajim yoonn la. Liyaadaal ngbaan nan ye kitaak ki ga ji ki woln Juu yaab aakpaakool daal na la. Ni nan ye kichakpiik ni, ki naahn tikur tiloob yoonn. Le Pailat bui Juu yaab, “Lik man, nimi aabɔr sɔ.”

¹⁵ Le bi teen, “Nyan u nima, nyan u nima, kpaa u ndɔpuinkoo pu.”

Le Pailat baa bi, “M di nimi aabɔr kpaa ndɔpuinkoo pu uu?”

Le Uwumbɔr aatotoorninkpiib bui u, “Taa ki kpa ubɔr ubaa ki kpee Siisa pu.”

¹⁶ Baah len kina na, le u di Yesu ŋa biŋaal ni, bi ti kpaa u ndɔpuinkoo pu.

*Baah kpaa Yesu ndɔpuinkoo pu pu na
(Matiu 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43)*

Le bi gaa u,

¹⁷ ki cha u yoor waadɔpuinkoo, le bi di u nyan kitin ponn ni, ki buen nibaa chee, bi yin nima chee ke “Kiyikpan aapepel.” Juu yaab aaliin ponn ni, bi yin nima chee ke “Golgota.”

¹⁸ Le butɔb aajab ngbaan kpaa u ndɔpuinkoo pu nima chee, le ki kpaa bijab bilee mu idɔpuinkee pu. Bi kpaa ubaa uŋangan wɔb, ki kpaa uken uŋangii wɔb. Le Yesu nan bi bikaasisik ni.

¹⁹ Pailat nan ŋmee ŋŋmeen ke, “Yesu u ye Nasaref aatin aanii, ki ye Juu yaab Aabɔr na,” le ki di ŋŋmeen ngbaan tam waadɔpuinkoo pu.

²⁰ Ni ŋmee Juu yaab aaliin ponn ni, ni Rom yaab aaliin ponn ni, ni Griik yaab aaliin ponn ni. Baah nan kpaa Yesu ndɔpuinkoo pu nin chee na aa daa

kitin ni, nima pu na, Juu yaab pam le nan karn
 ηηmeen ngbaan.

²¹ Le Juu yaab aatotoorninkpiib bui Pailat, “Taa ηmee ke u ye Juu yaab Aabər. Nmeen ke uma le len ke u ye Juu yaab Aabər.”

²² Le Pailat bui bi, “Maah ηmee pu na, ni ηmee a.”

²³ Le butəb aajab bi kpaa u ndəpuinkoo pu na yakr waawanpeenkaan nfum munaa, bima binib binaa; le ki yoor waakpalk mu. Kikpalk ngbaan nan ye litamuln, kaa kpa baah ηal nin chee na.

²⁴ Nima pu le bi bui təb, “Taa cha ti kar kikpalk ngbaan. Cha ti too inaan, ki lik ke ulau ga ji ki.” Baah ηa pu na, ni gbiin Uwumbər Aagban aah len pu na ke:

“Bi di maawanpeenkaan yakr tii təb,
 ki too inaan maakpalk pu.”*

Nima le cha butəb aajab ngbaan ηa kina.

²⁵ Le Yesu aana, ni unawaa, ni Mari u ye Klopas aapuu na, ni Mari Magdalene, nan si gbək Yesu aadəpuinkoo.

²⁶ Le Yesu kan una ni waadidiir u u gee u na si gbək u. Le u bui una, “Nna, lik, aajapəon sə,”

²⁷ le ki bui waadidiir ngbaan mu, “Lik, aana sə.” Liyaadaal ngbaan, le udidiir ngbaan di Yesu aana koon waachiln ni.

Yesu aah kpo pu na

(Matiu 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49)

²⁸ Le Yesu bee ke u tun waatuln doo a. Le u bui ke, “Nnyunyuu chuu mi.” Waah len kina na, ni gbiin Uwumbər Aagban aah len pu na.

* **19:24** : Lik Ilahn 22.18.

29 Le tiwanyukaan ni mɔɔn na gbii lisambil ki si nima chee. Le bi di nkiisuk bɔn ni ni, ki di ɲa ndɔ pu, ki di ɲa umɔb ni ke u moor.

30 Waah moor ni na, le u bui ke, “Maatuln doo a,” le ki gaa tiin, ki cha waawiin nyan, le u kpo.

Baah saa Yesu aasikakl pu na

31 Ni nan ye kitaak ki ga woln Juu yaab aafuur daal na la. Likpaakool daal ngbaan nan ye nwiin sakpiin daal la. Nima le Juu yaab aa ban ke ɲinikpol li beenin bi idɔpuinkee pu likpaakool daal. Nima le bi bui Pailat ke u cha waajab ti gbaa kool bitaa, aan bi kpo mala, aan bi chuu nyan bi idɔpuinkee pu.

32 Le waajab dan nan gbaa kool bijab bi lee idɔpuinkee pu Yesu chee na aataa. Bi gbaa kool ubaa aataa, ki ti gbaa koo uken mu aataa.

33 Baah ti fuu Yesu chee na, bi mui u kpo a, nima le baa gbaa kool utaa.

34 Le butɔb aaja ubaa di kigbalk saa Yesu aasikakl. Libuul ngbaan ni, le nsin ni nnyun nyan.

35 Uja u kan kina na tuk binib waah kan pu na, aan ni mu tii naadii. Waah len pu na, ti gbii. U nyi ke u len mbamɔn la.

36 Bi ɲa Yesu kina ke ni gbiin Uwumbɔr Aagban aah len pu na ke, “Waakpab ponn ni libaa aan koo.”†

37 Uwumbɔr Aagban ki len ke, “Bi ga lik uja u bi saa u na.”‡

Baah sub Yesu pu na

(Matiu 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56)

† 19:36 : Lik Nnyam 12.46; Nkahn 9.12; Ilahn 34.20. ‡ 19:37 : Lik Sekaria 12.10.

³⁸ Tɔ, Josef, u nan ye Arimatea aatiŋ aanii na, mu nan bi nima. U nan ye unii u dii Yesu na, ki mu san Juu yaab ijawaan, kaa cha binib nyi. Uja ngbaan nan buen ti mee Pailat ke u cha u nyan Yesu aawon ndɔpuinkoo pu. Le Pailat kii. Le u buen ti nyan u ndɔpuinkoo pu.

³⁹ Nikodemus, u nan dan Yesu chee njan kinyeek na, mu nan fuu ni, ki joo ni tulalee. Ni nan ye tulalee u bi yin u ke mir na, ni tulalee u bi yin u ke alos na, aan bi di ŋmal tɔb ni la. Tulalee ngbaan aanyunyuun ga pii bɔtɔmɔn.

⁴⁰ Le bi di likekenyaan ni tulalee ngbaan poo Yesu aawon. Juu yaab yaa ban bi sub linikpol kan, bi ŋani kina la.

⁴¹ Baah kpaɔ Yesu nin chee na, ŋisubil aasui aasaak kibaa nan bi nima. Bi nan gbii kitakpaluŋ kibaa nima chee. Baa nan kee sub unii ubaa ki ponn ni.

⁴² Kitakpaluŋ ngbaan aah kaa daa nima chee na, le bi di Yesu aawon ti sub ki ponn ni. Ni nan ye kitaak ki ga woln Juu yaab aakpaakool daal na la.

20

*Yesu aa ki bi likaakul na ni
(Matiu 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12)*

¹ Juu yaab aakpaakool daal aah jin ki woln ki-taak na, le Mari Magdalene buen likaakul ngbaan chee. Ni nan ye lichakpitaawoln, ki laa bɔɔn. Waah ti fuu likaakul chee na, le u kan ke litakpal li bi nan di leŋ likaakul aamɔb na, aa ki bi.

² Le u san buen Simonn Piita ni Yesu aadidiir uken u Yesu gee u na chee, le ki ti bui bi, “Bi nyan

Tidindaan aawon likaakul ni a. Taa nyi baah di ti ŋa nin chee na.”

³ Le Piita ni Yesu aadidiir uken ngbaan fii san buen likaakul ngbaan chee.

⁴ Le Yesu aadidiir uken ngbaan san jer Piita ki puen fuu li chee,

⁵ le ki ti boon ki gbuun lik, ki mui ŋikeken ngbaan le dɔ. Waa koo likaakul na ni.

⁶ Le Simonn Piita, u paan ni puwɔb na mu fuu ni, le ki koo likaakul na ni, ki mui ŋikeken ngbaan dɔ.

⁷ U mui likekeln li bi nan di poo uyil na kpab, ki dɔ libaa.

⁸ Le Yesu aadidiir u puen fuu ni likaakul chee na mu koo, ki kan, le ki tii naadii.

⁹ Baa nan kee bee Uwumbɔr Aagbanj aah len pu na aatataa, ke Yesu ga fikr nkun ni.

¹⁰ Le bi gir kun.

*Yesu aah di ubaa mɔk Mari Magdalene pu na
(Matiu 28.9-10; Mak 16.9-11)*

¹¹ Tɔ, Mari nan beenin si likaakul na chee ki wii. Waah si wii na, le u boon ki gbuun lik li ponn ni,

¹² le ki kan Uwumbɔr aatuuntiib bilee bi pee tiwanpiln na ka Yesu aawon aah ba dɔ nin chee na. Ubaa nan ka uyil aah ba bi ni wɔb na, le uken mu ka utaa aah ba bi ni wɔb na.

¹³ Le bi baa u, “Upii, ba ŋa si aa wii?”

Le u bui bi, “Bi nyan Ndindaan aawon la. Maa nyi baah di ti ŋa nin chee na.”

¹⁴ Waah len kina na, le u fenn lik upuwɔb, ki mui Yesu si, kaa nyi ke Yesu ye.

¹⁵ Le Yesu baa u, “Upii, ba ŋa si aa wii? Aa ban ŋma?”

Mari nan nyi ke uja u kii kisaak na ye. Le u bui u, “Maaninkpel, aa yaa di waawon ŋa nin chee na kan, mək mi, m ti yoor.”

¹⁶ Le Yesu bui u ke, “Mari.”

Le u fenn, ki bui u Juu yaab aaliin ni ke, “Raboni.” Naatataa le ye ke “Uməməkr.”

¹⁷ Le Yesu bui u, “Taa meeh mi. Maa kee buen paacham, Nte Uwumbər chee. Li cha ki ti tuk nnaabitiib ke m cha paacham, Nte u ye Maawumbər na chee la, u ye ni mu Aate, ki ye ni mu Aawumbər na.”

¹⁸ Le Mari Magdalene buen ti tuk bi, “M kan Tidindaan a,” le ki tuk bi Yesu aah tuk u tibər ti na.

Yesu aah di ubaa mək waadidiliib pu na

(Matu 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49)

¹⁹ Tɔ, Juu yaab aakpaakool daal aah jin ki woln kitaak na aajook le Yesu aadidiliib bi kidiik ni, ki lan; ba pu? bi nan san Juu yaab ijawaan. Le Yesu dan nan sil bikaasisik ni, le ki bui bi, “Ni li kpa nsuudoon man.”

²⁰ Waah len kina na, le u taln uŋaal ki mək bi baah nan kpa uŋaal ponn ni ipiin pu na, le ki mək bi baah nan saa usikakl kigbalk pu na. Waadidiliib aah kan u na, le bi kpa mpopiin pam.

²¹ Le u ki bui bi, “Ni li kpa nsuudoon man. Nte Uwumbər aah tun ni mi pu na, kina le m mu tun nimi.”

²² Waah len kina na, le u fuur lii bi pu, le ki bui bi, “Gaa Uwumbər Aafuur Nyaan man.

²³ Ni yaa di cha pinn binib baatunwanbir kan, bi ga kan chapinn. Ni yaa kaa di cha pinn bi kan, baan kan chapinn.”

Yesu aah tuk Tomas pu na

²⁴ Tomas, u bi yin u ke Kijaan, aan u ye Yesu aadidiliib kipiik ni bilee ponn ni ubaa na, aa nan bi bikaasisik ni buyoonn Yesu dan na.

²⁵ Le Yesu aadidiliib biken tuk u, “Ti kan Tidindaan a.”

Le u bui bi, “M yaa kaa kan baah nan kpaa unjaal ponn ni ipiin pu na aabue, ki di njanbik baan njibue ngbaan ponn ni, ki di njaal baan baah nan saa usikakl kigbalk pu na aabuer ponn ni kan, maan pak naah len pu na.”

²⁶ To, le iwiin iniin jer. Le Yesu aadidiliib nan ki bi kidiik ni. Tomas mu nan bi bi chee. Bi nan lan kidiik a. Le Yesu dan nan sil bikaasisik ni, le ki bui ke, “Ni li kpa nsuudoon man,”

²⁷ le ki bui Tomas, “Di anjanbik baan njaal aabue ponn ni, ki di anjaal baan nsikakl aabuer mu ponn ni, aan ki gaa mi ki kii, aan ki taa ki beeni.”

²⁸ Tomas nan bui u, “Aa ye Ndindaan ni Maawumbor la.”

²⁹ Le Yesu bui u, “Saah kan mi na le aa gaa mi ki kii. Uwumbor aanyoor bi binib bi kaa kan mi aan ki gaa mi ki kii na pu.”

Nitaa ni pu bi nmee kigban kee na

³⁰ To, Yesu nan tun lijinjiir aatun njiken pam waadidiliib aanibil ni. Ni momok mu aa bi kigban kee ni.

³¹ Bi nmee nimina ke ni pak ke Yesu le ye Kristo u gaa timi lii na, ki ye Uwumbor Aajapoon. Ni yaa gaa u ki kii kan, u pu le ni ga li kpa limofal.

21

Yesu aah ki di ubaa mok waadidiliib pu na

¹ Nee aapuwɔb le Yesu di ubaa mək waadidiliib nnyusakpem chee, bi yin mu ke Tiberias (ki ki yin mu ke Galilee). Kina le u nan di ubaa mək bi.

² Simonn Piita ni Tomas u bi yin u ke Kijaan na, ni Natanael u nyan ni Kana aatinj ki bi Galilee aatinj ni na, ni Sebedee aajapɔtiib bilee na, ni Yesu aadidiliib bilee biken nan bi tɔb chee.

³ N-yoonn ngbaan le Simonn Piita bui bi, “M cha m ti chur ijan la.”

Le bi bui u, “Ti mu ga dii si.” Le bi buen ti koo buɲɔb ni, ni di ti woln, baa kan nibaa.

⁴ Nwiin aah laa puu ni na, le Yesu sil nnyun aagbaan. Bididiliib ngbaan aa nan nyi ke Yesu ye.

⁵ Le u baa bi, “Binachipɔm, naa kan ijan aa?”

Le bi bui u, “Taa kan.”

⁶ Le u bui bi, “Di kipɔɔk ngbaan di mee buɲɔb aañangii wɔb man, le ni ga kan.” Le bi mee ki chuu ijan pam, le kaa ŋmaa yoor.

⁷ Le Yesu aadidiir u Yesu gee u na bui Piita, “Tidindaan ye.” Baah nan bi ban ijan na, bi nan yii ŋikpatambinn baanja la. Simonn Piita aah ŋun ke Tidindaan ye na, le u yoor waabɔkul ki di peen, le ki lir nnyun ni ki cha u chee.

⁸ Waadidiliib bi gur na nan bi buɲɔb ngbaan ni ki dar kipɔɔk ki gbii ijan na, ki choo nnyun aagbaan. Nnyun aagbaan aa nan daa. Ni naahn ŋisanj ikui ilee la.

⁹ Baah ti fuu nnyun aagbaan ki nyan buɲɔb ni na, bi mui nkoon aamii bi, ujan pu mu ni, le boroboro mu bi.

¹⁰ Le Yesu bui bi, “Li joo ni naah chuu ijan i na ngem.”

11 Le Simonn Piita ki koo bunɔb na ni ki ti gbiln kipɔk na, ki joo dar cha n-gbaan. Kipɔk ngbaan nan gbii ijan sakpiin. Ijan ngbaan nan ye nkub ni piɪŋmu ni itaa. Yaah po wiir kina na, kipɔk ngbaan aa nan kar.

12 Le Yesu bui bi, “Dan nan ji man.” Waadidiir ubaa aa nan kaa u baa u, “Si ŋma ye?” ba pu? bi nyi ke Tidindaan ye.

13 Le Yesu dan nan yoor boroboro ni ijan ki di tii bi.

14 Yesu aah nan fikr nkun ni ki joo ubaa mɔk waadidiliib na, nimina le nan ŋa taataa.

Yesu aah tuk Piita pu na

15 Baah jin tijikaar ngbaan doo na, le Yesu baa Simonn Piita, “Simonn, Jɔnn aajapɔɔn, aa gee mi ki jer tiwan nimina aa?”

Le u bui u, “Ndindaan, een, aa nyi ke m gee si.”

Le Yesu bui u, “Kpiin maapihbi,”

16 le ki ki baa u lelee, “Simonn, Jɔnn aajapɔɔn, aa gee mi ii?”

Le u ki bui u, “Ndindaan, een, aa nyi ke m gee si la.”

Le Yesu bui u, “Li kii maapiih,”

17 le ki ki baa u taataa, “Simonn, Jɔnn aajapɔɔn, aa gee mi ii?”

Le Simonn Piita aasui bii; ba pu? u nan baa u nfum mutaa mɔk, “Aa gee mi ii?” Le u bui u, “Ndindaan, aa nyi tiwan mɔmɔk. Aa nyi ke m gee si.”

Le Yesu bui u, “Kpiin maapiih.

18 M tuk si mbamɔn la, saah nan ye unachipɔɔn na, aa nan peeni saawanpeenkaan, ki chaa saah gee nin chee na. Aa yaa ti por kan, aa ga taln

aanjaal, unii ubaa le ga peen si, ki yoor si buen saah kaa gee nin chee na.”

¹⁹ U nan bui Piita kina ke u mək u, uma Piita aah ga kpo ki nyun Uwumbər pu na. Waah len kina na, le u bui u, “Li dii mi.”

²⁰ Le Piita fenn upuwəb, ki kan Yesu aah gee waadidiir u na paa ni bi pu. Waadidiir ngbaan ye unii u nan foor duun Yesu, baah nan bi ji tijiir buyoonn na, ki nan baa u ke, “Ndindaan, ŋma ga kooh si?” na.

²¹ Piita aah kan u paani bipuwəb na, le u baa Yesu, “Ndindaan, ba ga ŋa uja wee?”

²² Le Yesu bui u, “M yaa gee ke u li bi ki nan saa buyoonn m ga nan gir ni na kan, ti ye saabər aa? Li dii mi.”

²³ Nima le Yesu aanib bui ke waadidiir ngbaan aan kpo. Yesu ma aa bui ke waan kpo, u po bui le ke, “M yaa gee ke u li bi ki nan saa buyoonn m ga nan gir ni na kan, ti ye saabər aa?”

²⁴ Waadidiir ngbaan le ye unii u tuk binib tibər tee, ki ŋmee ti kigban kee ni na. Ti bee ke waah len pu na gbii.

²⁵ Tiwan pam aabən le Yesu ŋa, bi mu aa ŋmee ni məmək. Bi yaa ba ŋmee ni məmək kan, maa dak ke bi ba ga kan mpaan dulnyaa ni ki bil baah ŋmee tigbann ti na.

Uwumbor aagban Bible without Deuterocanon in Konkomba

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Konkomba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible without Deuterocanon

in Konkomba

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

c7765cba-ce13-51c8-80b3-68fach5fdf4a